

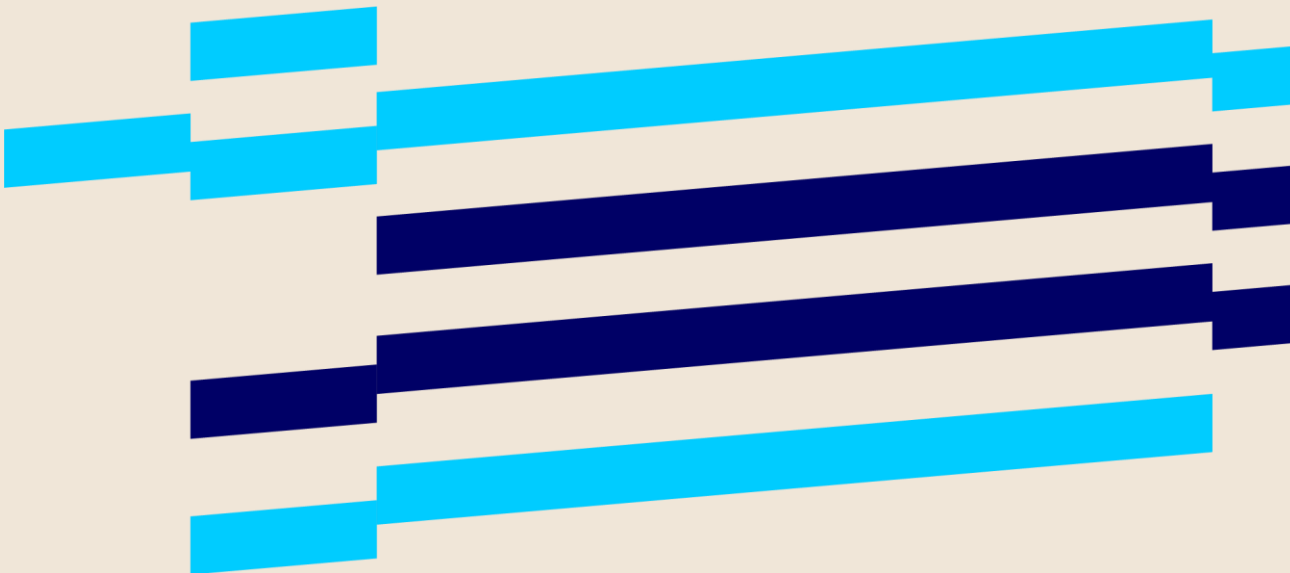

Utviklings- og tilpasningsavtalen

Avtale om levering av programvare som utvikles
eller tilpasses for Kunden

Statens standardavtaler for IT-anskaffelser
SSA-T

Avtale om levering av programvare som utvikles eller tilpasses for Kunden

Avtale om

[navn på anskaffelsen]

er inngått mellom:

[Skriv her]

(heretter kalt Leverandøren)

og

[Skriv her]

(heretter kalt Kunden)

Sted og dato:

[Skriv sted og dato her]

[Kundens navn]

[Leverandørens navn]

Kundens underskrift

Leverandørens underskrift

Avtalen undertegnes i to eksemplarer, ett til hver part

Kortnavn for avtalen

[Skriv kortnavn her]

Henvendelser

Med mindre annet fremgår av bilag 6, skal alle henvendelser vedrørende denne avtalen rettes til:

Hos Kunden

Navn:

Stilling:

Telefon:

E-post:

Hos Leverandøren

Navn:

Stilling:

Telefon:

E-post:

INNHOLD:

1. ALMINNELIGE BESTEMMELSER	6
1.1 AVTALENS OMFANG	6
1.2 BILAG TIL AVTALEN	6
1.3 TOLKNING – RANGORDNING	7
1.4 PARTENES REPRESENTANTER	7
1.5 KONTRAKTENS FASER OG HOVEDMILEPÆLER	8
2. GJENNOMFØRING AV LEVERANSEN	8
2.1 FORBEREDELSE OG ORGANISERING (FORBEREDELSESFASEN)	8
2.1.1 <i>Prosjekt- og fremdriftsplan</i>	8
2.1.2 <i>Prosjektorganisering</i>	8
2.1.3 <i>Prosjektdokumentasjon</i>	8
2.1.4 <i>Delleveranser</i>	9
2.2 DETALJSPESIFISERING (SPESIFISERINGSFASEN)	9
2.2.1 <i>Utarbeidelse av detaljspesifikasjon</i>	9
2.2.2 <i>Levering og godkjenning av detaljspesifikasjonen</i>	10
2.3 GJENNOMFØRING AV LEVERANSEN (UTVIKLINGSFASEN)	10
2.3.1 <i>Utvikling</i>	10
2.3.2 <i>Samvirke med utstyr og annen programvare</i>	11
2.3.3 <i>Gjennomføringsmetode</i>	11
2.3.4 <i>Kvalitetssikring</i>	11
2.3.5 <i>Revisjon</i>	11
2.3.6 <i>Dokumentasjon</i>	11
2.3.7 <i>Opplæring</i>	12
2.3.8 <i>Konvertering</i>	12
2.4 KUNDENS AKSEPTANSETEST (AKSEPTANSETESTFASEN)	12
2.4.1 <i>Forberedelser til akseptansetest</i>	12
2.4.2 <i>Løsning klar for akseptansetest</i>	12
2.4.3 <i>Plan for Kundens akseptansetest og godkjenningsperioden</i>	13
2.4.4 <i>Akseptansetestens omfang</i>	13
2.4.5 <i>Gjennomføring av Kundens akseptansetest</i>	13
2.4.6 <i>Godkjenning av Kundens akseptansetest</i>	14
2.4.7 <i>Idriftsettelse</i>	15
2.5 GODKJENNINGSPERIODE OG LEVERINGSDAG	16
2.5.1 <i>Varighet</i>	16
2.5.2 <i>Gjennomføring av godkjenningsperioden</i>	16
2.5.3 <i>Endelig godkjenning – leveringsdag</i>	16
2.6 AVBESTILLING – MIDLERTIDIG STANSING	18
2.6.1 <i>Avbestilling i forbindelse med spesifiseringsfasen</i>	18
2.6.2 <i>Avbestilling etter spesifiseringsfasen</i>	18
2.6.3 <i>Midlertidig stansing av leveransen</i>	19
2.6.4 <i>Utlevering av spesifikasjoner mv.</i>	19
3. ENDRINGER AV LEVERANSEN ETTER AVTALEINNGÅElsen	19
3.1 RETT TIL ENDRINGER AV AVTALENS INNHOLD (LEVERANSEENDRING)	19
3.2 ENDRINGSOVERSLAG	20
3.3 ENDRINGSORDRE	21
3.4 DOKUMENTASJON AV ENDRINGEN	21
3.5 KONSEKVENSER AV ENDRINGSORDRE	21
3.6 TVIST OM KONSEKVENSENE AV EN ENDRING	22
3.7 UENIGHET OM DET FORELIGGER EN ENDRING	22
3.8 OMTVISTET ENDRINGSORDRE	22
3.9 TVISTELØSNING – OMTVISTET ENDRINGSORDRE	23
4. GARANTIPERIODE	23
4.1 GARANTIENS OMFANG	23
4.2 YTELSESNIVÅ	23
4.3 EKSTRA VEDERLAG	24

5.	LEVERANDØRENS PLIKTER	24
5.1	LEVERANDØRENS ANSVAR FOR SINE YTELSESR.....	24
5.2	KRAV TIL LEVERANDØRENS RESSURSER OG KOMPETANSE.....	25
5.3	BRUK AV UNDERLEVERANDØR.....	26
5.4	SAMARBEID MED TREDJEPART.....	26
5.5	LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR.....	26
6.	KUNDENS PLIKTER	27
6.1	KUNDENS ANSVAR OG MEDVIRKNING	27
6.2	KUNDENS BRUK AV TREDJEPART.....	27
7.	PLIKTER SOM GJELDER KUNDE OG LEVERANDØR	27
7.1	MØTER	27
7.2	ANSVAR FOR UNDERLEVERANDØR OG TREDJEPART	28
7.3	TAUSHETSPLIKT	28
7.4	SKRIFTLIGHET	28
8.	VEDERLAG OG BETALINGSBETINGELSER	29
8.1	VEDERLAG	29
8.2	FAKTURERING	29
8.3	FORSINKELSESDRETER	30
8.4	BETALINGSMISLIGHOLD	30
8.5	PRISENDRINGER	30
9.	EKSTERNE RETTSLIGE KRAV, PERSONVERN OG SIKKERHET	30
9.1	EKSTERNE RETTSLIGE KRAV OG TILTAK GENERELT.....	30
9.2	INFORMASJONSSIKKERHET	31
9.3	PERSONOPPLYSNINGER.....	31
10.	EIENDOMS- OG DISPOSISJONSRETT	32
10.1	EIENDOMSRETT TIL UTSTYR MV.	32
10.2	DISPOSISJONSRETT TIL STANDARDPROGRAMVARE	33
10.2.1	<i>Begrenset disposisjonsrett</i>	33
10.2.2	<i>Sikkerhet for tilgang til kildekode mv.</i>	33
10.2.3	<i>Vedlikeholdbarhet</i>	33
10.3	RETTIGHETER TIL UTVIKLING OG TILPASNINGER	33
10.3.1	<i>Leverandørens rettigheter</i>	33
10.3.2	<i>Kundens rettigheter</i>	33
10.4	DISPOSISJONSRETT TIL DOKUMENTASJON.....	34
10.4.1	<i>Eksemplarframstilling (kopiering)</i>	34
10.4.2	<i>Endringer i dokumentasjon</i>	34
10.4.3	<i>Dokumentasjon av utvikling og tilpasninger</i>	34
10.4.4	<i>Utnyttelse av detaljspesifikasjonen</i>	34
10.5	FELLESREGLER FOR PROGRAMMER OG DOKUMENTASJON	34
10.5.1	<i>Merking av programmer og dokumentasjon</i>	34
10.5.2	<i>Disposisjonsrettens varighet</i>	34
10.5.3	<i>Tilbakelevering eller destruksjon ved opphør av disposisjonsrett</i>	35
10.6	LEVERANDØRENS VERKTØY OG METODEGRUNNLAG.....	35
10.7	FRI PROGRAMVARE	35
10.7.1	<i>Generelt om fri programvare</i>	35
10.7.2	<i>Leverandørens ansvar for leveransens samlede funksjonalitet ved bruk av fri programvare</i> 35	35
10.7.3	<i>Kundens rettigheter til de deler av leveransen som er basert på fri programvare</i>	36
10.7.4	<i>Virkninger av videredistribusjon av fri programvare</i>	36
10.7.5	<i>Leverandørens ansvar for rettsmangler ved fri programvare</i>	36
10.7.6	<i>Kundens ansvar ved krav om bruk av fri programvare</i>	36
11.	LEVERANDØRENS MISLIGHOLD	37
11.1	HVA SOM ANSES SOM MISLIGHOLD.....	37
11.2	VARSLINGSPLIKT.....	37
11.3	TILLEGGSRIST.....	37

11.4	AVHJELP.....	38
11.5	SANKSJONER VED MISLIGHOLD	38
11.5.1	Tilbakehold av betaling.....	38
11.5.2	Dagbot ved forsinkelse.....	38
11.5.3	Prisavslag.....	39
11.5.4	Heving.....	39
11.5.5	Erstatning.....	39
11.5.6	Erstatningsbegrensning.....	40
12.	KUNDENS MISLIGHOLD.....	40
12.1	HVA SOM ANSES SOM MISLIGHOLD.....	40
12.2	VARSLINGSPLIKT.....	40
12.3	BEGRENSNING I LEVERANDØRENS TILBAKEHOLDSRETT	40
12.4	HEVING	40
12.5	ERSTATNING.....	41
13.	KRENKELSE AV ANDRES IMMATERIELLE RETTIGHETER (RETTSMANGEL) ...	41
13.1	PARTENES RISIKO OG ANSVAR FOR RETTSMANGEL.....	41
13.2	KRAV FRA TREDJEPART	41
13.3	HEVING	41
13.4	ERSTATNING AV TAP SOM FØLGE AV RETTSMANGEL	42
14.	HEVINGSOPPGJØR	42
15.	ØVRIGE BESTEMMELSER	42
15.1	RISIKO.....	42
15.2	FORSIKRINGER	42
15.3	OVERDRAGELSE AV RETTIGHETER OG PLIKTER	43
15.4	KONKURS, AKKORD E.L.	43
15.5	AKTSOMHET VED EKSPORT.....	43
15.6	FORCE MAJEURE.....	44
16.	TVISTER	44
16.1	RETTSVALG.....	44
16.2	FORHANDLINGER.....	44
16.3	UAVHENGIG EKSPERT.....	44
16.4	MEKLING.....	45
16.5	FELLESREGLER FOR UAVHENGIG EKSPERT OG MEKLING.....	45
16.6	DOMSTOLS- ELLER VOLDGIFTSBEHANDLING	45

1. ALMINNELIGE BESTEMMELSER

1.1 AVTALENS OMFANG

Avtalen gjelder levering av programvare som utvikles eller tilpasses for Kunden, samt konfigurering, parametersetting, integrasjonsarbeid og andre tjenester knyttet til tilrettelegging av programvaren for Kunden som beskrevet i bilag 1 og 2 («leveransen»).

Avtalen gjelder også eventuell leveranse av utstyr, opplæring mv.

Kunden har på bakgrunn av sine formål og behov fremstilt sine krav i bilag 1 (Kundens kravspesifikasjon), og beskrevet den programvaren og de systemer programvaren skal samvirke med i bilag 3. I bilag 2 (Leverandørens løsningsspesifikasjon) har Leverandøren beskrevet sin løsning basert på Kundens kravspesifikasjon og Leverandørens forutsetninger for leveransen, herunder krav til Kundens driftsmiljø som må oppfylles for at Kunden skal kunne utnytte leveransen. Hvis det etter Leverandørens mening er åpenbare feil eller uklarheter i Kundens kravspesifikasjon, skal Leverandøren påpeke dette i bilag 2.

Hvis det er spesifisert i bilag 1 at leveransen skal fungere sammen med Kundens eksisterende tekniske plattform, skal Kunden beskrive denne i bilag 3. Dersom oppgradering av Kundens tekniske plattform er nødvendig for Kundens utnyttelse av leveransen, skal Leverandøren påpeke dette i bilag 2.

Leverandøren skal i bilag 2 orientere Kunden om sannsynlige konsekvenser som aktuelle tilpasninger vil ha for kompleksitet og pris på fremtidig vedlikehold av standardssystem og tilpasning.

Leverandøren skal, i bilag 4 beskrive Kundens medvirkning tilstrekkelig detaljert til at Kunden kan forberede seg og stille med angitt kompetanse til angitt tid under avtalens løpetid.

Omfanget og gjennomføringen av leveransen er nærmere beskrevet i bilagene som er inkludert i avtalen.

Med avtalen menes denne generelle avtaleteksten med bilag.

1.2 BILAG TIL AVTALEN

Alle rubrikker skal være krysset av (Ja eller Nei)	Ja	Nei
Bilag 1: Kundens kravspesifikasjon		
Bilag 2: Leverandørens løsningsspesifikasjon		
Bilag 3: Kundens tekniske plattform		
Bilag 4: Prosjekt- og fremdriftsplan		
Bilag 5: Testing og godkjenning		
Bilag 6: Administrative bestemmelser		

Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser		
Bilag 8: Endringer i den generelle avtaleteksten		
Bilag 9: Endringer av leveransen etter avtaleinngåelsen		
Bilag 10: Lisensbetingelser for standardprogramvare og fri programvare		
Andre bilag:		

1.3 TOLKNING – RANGORDNING

Endringer til den generelle avtaleteksten skal samles i bilag 8, med mindre den generelle avtaleteksten henviser slike endringer til et annet bilag.

Ved motstrid skal følgende tolkningsprinsipper legges til grunn:

1. Den generelle avtaleteksten går foran bilagene.
2. Bilag 1 går foran de øvrige bilagene.
3. I den utstrekning det fremgår klart og utvetydig hvilket punkt eller hvilke punkter som er endret, erstattet eller gjort tillegg til, skal følgende motstridprinsipper gjelde:
  - a) Bilag 2 går foran bilag 1.
  - b) Bilag 8 går foran den generelle avtaleteksten.
  - c) Hvis den generelle avtaleteksten henviser endringer til et annet bilag enn bilag 8, går slike endringer foran den generelle avtaleteksten.
  - d) Bilag 9 går foran de øvrige bilagene.
4. Standard lisensbetingelser (bilag 10) kommer til anvendelse mellom produsenten av standardprogramvare (lisensgiver) og Kunden, men endrer ikke Leverandørens forpliktelser i henhold til denne avtalen i større utstrekning enn det som fremgår av punkt 5.1 (Leverandørens ansvar for sine ytelser) og kap. 10.7 (Fri programvare). Med standardprogramvare menes programvare som er laget for levering til flere brukere, hvor lisens (disposisjonsrett) kan erverves uavhengig av tjenester fra programvareprodusenten.

1.4 PARTENES REPRESENTANTER

Hver av partene skal ved inngåelsen av avtalen oppnevne en representant som er bemyndiget til å opptre på vegne av partene i saker som angår avtalen. Bemyndiget representant for partene, og prosedyrer og varslingsfrister for eventuell utskiftning av disse, spesifiseres nærmere i bilag 6.

1.5 KONTRAKTENS FASER OG HOVEDMILEPÆLER

Avtalen er delt inn i fem faser: forberedelsesfasen (kapittel 2.1), spesifiseringsfasen (kapittel 2.2), utviklingsfasen (kapittel 2.3), akseptansetestfasen (kapittel 2.4) og godkjenningsperioden (kapittel 2.5). Spesifiserings- og utviklingsfasen, akseptansetesten og godkjenningsperioden kan gjentas så mange ganger det er nødvendig for å realisere leveransen, se punkt 2.1.4 (Delleveranser).

Kontraktens hovedmilepæler er:

- Prosjekt- og fremdriftsplan (2.1.1)
- Levering og godkjenning av detaljspesifikasjon (2.2.2)
- Løsning klar for akseptansetest (2.4.2)
- Godkjenning av Kundens akseptansetest (2.4.6)
- Leveringsdag (2.5.3)

2. GJENNOMFØRING AV LEVERANSEN

2.1 FORBEREDELSE OG ORGANISERING (FORBEREDELSESFASEN)

2.1.1 Prosjekt- og fremdriftsplan

En overordnet prosjekt- og fremdriftsplan for gjennomføring av leveransen skal inngå i bilag 4.

I planleggingsfasen skal Leverandøren i samarbeid med Kunden utarbeide en detaljert prosjekt- og fremdriftsplan innenfor rammene av den overordnede planen i bilag 4. Den detaljerte prosjekt- og fremdriftsplanen skal definere aktiviteter under milepælene i den overordnede planen og beskrive omfanget av Kundens bidrag i prosjektet med ressurs- og tidsestimater. De deler av planen som vedrører Kundens medvirkning, skal godkjennes av Kunden. Dette endrer ikke Leverandørens ansvar for gjennomføringen av leveransen. Hvis det benyttes delleveranser som beskrevet i punkt 2.1.4, skal dette fremgå av planen.

Leverandøren har ansvar for å holde planen oppdatert hvis det skjer endringer. Oppdatert versjon av planen skal være tilgjengelig til enhver tid både for Kunde og Leverandør.

2.1.2 Prosjektorganisering

Prosjektorganisering, definisjon av roller, ansvar og fullmakter, styringsdokumenter, rapportering, møter og møtefrekvens er beskrevet i bilag 6.

2.1.3 Prosjektdokumentasjon

Leverandøren skal utarbeide og løpende ajourholde den projektdokumentasjonen som er spesifisert i bilag 6.

Leverandøren skal oversende til Kunden statusrapporter for prosjektet i samsvar med rutinene avtalt i bilag 6.

2.1.4 Delleveranser

Leveransen kan være inndelt i delleveranser som innføres over tid. En overordnet plan for dette fremgår av bilag 4. Prosedyrene i denne avtalens kapittel 2.2–2.4 gjentas i forbindelse med hver delleveranse. Hvis delleveransene skal driftsettes etter hvert som de er ferdig utviklet og testet, skal det også gjennomføres godkjenningsperiode for hver delleveranse, jf. kapittel 2.5. Med mindre annet fremgår av bilag 4, skal det som del av spesifiseringsfasen for første delleveranse utarbeides en overordnet spesifisering for hele leveransen som viser hvordan delleveransene til sammen dekker det samlede leveringsomfanget i henhold til avtalen.

I akseptansetesten og godkjenningsperioden for hver ny delleveranse skal det gjennomføres regresjonstest for å kontrollere at delleveranser som allerede er gjort tilgjengelig eller tatt i bruk, fortsatt fungerer slik de tidligere er godkjent, og at de oppfyller kontraktens krav til samvirke mellom de ulike delleveransene, ytelse, stabilitet og skalerbarhet. Nærmere bestemmelser om art og omfang av akseptansetesten for den enkelte delleveranse og samlet akseptansetest og godkjenningsperiode inntas i bilag 5.

Med mindre annet fremgår av bilag 4, er godkjenningsperioden 1 (en) måned for hver enkelt delleveranse og 3 (tre) måneder i forbindelse med siste delleveranse, jf. punkt 2.5.1. Hvis en eller flere delleveranser skal unntas fra samlet testing, skal dette fremgå i bilag 4.

2.2 DETALJSPESIFISERING (SPESIFISERINGSFASEN)

2.2.1 Utarbeidelse av detaljspesifisering

I spesifiseringsfasen skal Leverandøren utarbeide en detaljspesifisering for leveransen. Med mindre annet fremgår av bilag 4, skal detaljspesifiseringen inneholde en overordnet beskrivelse av leveransen (overordnet spesifisering), en detaljert beskrivelse av funksjonaliteten i løsningen (funksjonell spesifisering) og spesifisering av grensesnitt, og eventuelle føringer for teknisk arkitektur, for de deler av leveransen som skal utvikles, og de delene av leveransen for øvrig som partene finner det nødvendig å spesifisere nærmere.

Spesifiseringsarbeidet skal gjennomføres i nært samarbeid med Kunden og i henhold til rutiner og retningslinjer avtalt i bilag 4. Med mindre annet fremgår av bilag 4, skal Kunden stille med personer i møtene som har kunnskap til å uttale seg i spørsmål av betydning for løsningsvalg. Leverandøren dokumenterer løsningsavklaringer og de foreslåtte løsningsvalg og sender dem til Kunden for godkjenning. Etter hvert arbeidsmøte skal Leverandøren sende ut skriftlig referat som beskriver de valgene som er foreslått, herunder konsekvenser valgene har for detaljspesifiseringen og, dersom det er relevant, for bilag 1 og 2. Med mindre Kunden skriftlig fremmer innvendinger mot de foreslåtte løsningsvalgene innen 10 (ti) virkedager, anses de som godkjent av Kunden. Med «virkedager» menes de dagene som ikke er lørdager, søndager og offentlige høytids- og helligdager, og heller ikke jule- og nyttårsaften. Kunden er ansvarlig for eventuell forsinkelse i leveransen dersom Kunden ikke godkjenner eller skriftlig fremmer innvendinger mot de foreslåtte løsningsvalgene innen avtalt frist.

Detaljspesifikasjonen fastlegger løsningsvalg for leveransen, herunder detaljer og presiserer kravene, innenfor rammen av bilag 1 og bilag 2. I den utstrekning det gjøres endringer i Kundens krav i bilag 1 og Leverandørens løsningsforslag i bilag 2, og dette får konsekvenser for kontraktsummen, fremdriftsplan, kundens medvirkning, for andre krav i bilag 1 eller andre forhold, skal det utstedes endringsordre. Det kan utarbeides en felles endringsordre for endringer som følger av spesifiseringsarbeidet, men det skal fremgå klart hvilke krav som er endret. Kunden kan ikke frafalle krav på annen måte enn ved å utstede endringsordre.

Detaljspesifikasjonen skal danne utgangspunkt for utvikling og levering av løsningen.

I spesifiseringsfasen skal det også utarbeides plan for konverteringsarbeidet, se punkt 2.3.8.

2.2.2 Levering og godkjenning av detaljspesifikasjonen

Endelig detaljspesifikasjon, jf. punkt 2.2.1, og en fullstendig prosjekt- og fremdriftsplan for leveransen, jf. punkt 2.1.1, skal være overlevert Kunden for endelig gjennomgang og godkjenning innen de fristene som er fastsatt i bilag 4.

Med mindre annen frist avtales mellom partene, eller er avtalt i bilag 4, skal Kunden innen 10 (ti) virkedager etter overlevering i henhold til forrige avsnitt vurdere dokumentene og gi Leverandøren skriftlig tilbakemelding på om dokumentene godkjennes. Hvis Kunden ikke har gitt tilbakemelding innen den avtalte frist, anses spesifikasjonen som godkjent. Dersom dokumentene etter Kundens mening ikke er i henhold til avtalte krav i bilag 1 og 2, slik disse er detaljert og presisert i henhold til punkt 2.2.1 eller endret gjennom endringsordre, skal Kunden spesifisere hvilke forhold som kreves endret, og meddele Leverandøren dette skriftlig. Leverandøren skal foreta oppretting i samsvar med avtalen og på nytt fremlegge dokumentene for Kunden. Kunden skal så ta stilling til dokumentene innen 10 (ti) virkedager eller den frist som fremgår av bilag 4. Nærmere vilkår for godkjenning av detaljspesifikasjonen kan avtales i bilag 5. Hvis bare mindre deler av detaljspesifikasjonen ikke godkjennes av Kunden, kan Leverandøren starte arbeidet med leveransen for de godkjente deler.

Hvis Kunden underkjenner eller krever endringer i detaljspesifikasjonen av andre grunner enn at spesifikasjonen ikke er i henhold til det avtalte (f.eks. fordi Kunden er uenige i enkelte løsningsvalg og ønsker det endret til tross for at valgene ville representere oppfyllelse av kravene i bilag 1 og bilag 2 og er detaljert og presisert i henhold til punkt 2.2.1), har Leverandøren krav på endringsordre.

2.3 GJENNOMFØRING AV LEVERANSEN (UTVIKLINGSFASEN)

2.3.1 Utvikling

Leverandøren skal utvikle det som er beskrevet i detaljspesifikasjonen, jf. punkt 2.2, slik at programvaren tilfredsstillere kravene i avtalen. Leverandøren har i denne forbindelse ansvaret for å utføre design og utvikling samt egen testing av programvaren i samsvar med den detaljerte prosjektplanen, jf. bilag 4.

2.3.2 Samvirke med utstyr og annen programvare

Leverandøren skal gjennomføre implementeringsarbeidet hos Kunden, slik at programvaren tilfredsstillende kravene i avtalen.

Leverandøren har ansvaret for at leveransen fungerer sammen med de deler av kundens eksisterende løsning som Kunden gjennom bilag 3 har gjort kjent for Leverandøren, og som det fremgår at den skal samvirke med, med mindre Leverandøren i bilag 2 har påpekt at oppgradering er nødvendig, jf. punkt 1.1.

Leverandøren er ansvarlig for integrasjon av programvaren med annen programvare som Kunden har beskrevet i bilag 3, i samsvar med de krav som fremgår av bilag 1, samt Leverandørens løsningsforslag og forutsetninger for integrasjonsarbeidet i bilag 2. Det skal fremgå av bilag 1 og 2 hvilke integrasjoner Leverandøren har resultatansvar og fremdriftsansvar for, og hvilke som leveres som tilleggstjenester (innsatsforpliktelse). Integrasjoner som leveres som tilleggstjenester, skal med mindre annet er avtalt, betales av Kunden etter medgått tid basert på Leverandørens timepriser i bilag 7. Integrasjoner som leveres som tilleggstjenester, skal i størst mulig grad leveres i henhold til fremdriftsplanen i bilag 4, men er ikke grunnlag for underkjenning av leveransen i akseptansetesten eller godkjenningsperioden.

2.3.3 Gjennomføringsmetode

Leveransen skal gjennomføres ved hjelp av de metodene, med det verktøyet og i det miljøet som er beskrevet i bilag 2. Dersom Kunden har spesielle krav til metode, verktøy eller miljø, fremgår dette av bilag 1.

2.3.4 Kvalitetssikring

Leverandøren skal ha og vedlikeholde en kvalitetsplan basert på dokumenterte arbeids- og kvalitetssikringsmetoder. Leverandøren skal på forsvarlig måte kvalitetssikre og teste det som utvikles i henhold til kvalitetsplanen.

2.3.5 Revisjon

Kunden, eller den han bemyndiger, skal, for egen regning, ha rett til å foreta kvalitets- og sikkerhetsrevisjoner og gjennomgang av utviklingsarbeidet. Kunden har også rett til å foreta annen revisjon for å verifisere at Leverandøren overholder sine øvrige forpliktelser etter denne avtalen. Nærmere prosedyrer og varslingsregler kan fremgå av bilag 6. Kunden har rett til å engasjere tredjepart til å utføre revisjonen. Leverandøren skal varsles om Kundens eventuelle valg av tredjepart og kan motsette seg engasjementet dersom Leverandøren kan påvise at dette medfører vesentlig forretningsmessig ulempe for Leverandøren.

2.3.6 Dokumentasjon

Krav til dokumentasjon skal fremgå av bilag 1 og 2. Hvis ikke annet er avtalt, skal Kunden få tilgang til Leverandørens standarddokumentasjon for løsningen samt dokumentasjon av de deler av løsningen som er utviklet eller tilpasset spesielt for Kunden.

Dokumentasjonen skal leveres innen den eller de frister som er angitt i bilag 4. Fremgår ikke annet der, skal dokumentasjonen leveres senest dagen før Kundens akseptansetest skal starte, slik at dokumentasjonen kan testes samtidig med de øvrige deler av leveransen.

2.3.7 Opplæring

Hvis Leverandøren skal bistå med opplæring, skal dette fremgå av bilag 1 og bilag 6, og prises særskilt i bilag 7. Tidspunkt for opplæring fremgår av bilag 4.

2.3.8 Konvertering

Dersom Leverandøren skal gjennomføre konvertering av Kundens data, er dette nærmere beskrevet i bilag 1 og/eller 2. Med mindre annet er avtalt i bilag 7, utføres konvertering etter medgått tid basert på Leverandørens timepriser i bilag 7.

Detaljert plan for konverteringsarbeidet og spesifisering av nødvendige konverteringsprogrammer, skal utarbeides og godkjennes i detaljspesifiseringsfasen, jf. punkt 2.2. Planen skal også beskrive hvordan personopplysninger skal behandles i forbindelse med konvertering.

Det er en forutsetning at Kunden har foretatt nødvendig avstemming og rydding av egne databaser for å sikre at datakvaliteten i Kundens eksisterende systemer er tilstrekkelig for konvertering til programvaren.

Leverandøren skal, f.eks. ved å innhente bekreftelse fra Kunden, påse at det er tatt sikkerhetskopi av Kundens data før konvertering gjennomføres. Sikkerhetskopien skal oppbevares til Kunden har bekreftet at konverteringen er korrekt gjennomført.

Godkjenning skal skje ved at partene gjennomfører en eller flere prøvekonverteringer av data, som nærmere spesifisert i bilag 5, hvorpå Kunden må verifisere at prøvekonverteringen er riktig gjennomført, herunder at data er overført og i riktig format.

Godkjenning av konverteringen skal for øvrig skje i henhold til bestemmelsene i bilag 5 og innen de fristene som er angitt i bilag 4.

2.4 KUNDENS AKSEPTANSETEST (AKSEPTANSETESTFASEN)

2.4.1 Forberedelser til akseptansetest

Kundens og Leverandørens plikter i forbindelse med forberedelser til akseptansetesten skal fremgå av bilag 5.

2.4.2 Løsning klar for akseptansetest

Leverandøren skal gi skriftlig melding til Kunden når programvaren er ferdig utviklet og/eller tilpasset og testet av Leverandøren. Leverandørens testrapport med liste over kjente feil skal være vedlagt meldingen. Kunden kan stille krav i bilag 5 som begrenser antall feil av ulike kategorier som programvaren kan inneholde ved oppstart av akseptansetesten.

Dersom det i løpet av de første 10 (ti) virkedagene etter at Kunden har mottatt melding fra Leverandøren blir klart, at løsningen er så mangelfull at det ville gi Kunden rett til å stanse akseptansetesten etter 2.4.5 femte avsnitt, kan Kunden bestride meldingen, og milepælen «Løsning klar for akseptansetest» anses ikke som inntruffet. Slik reklamasjon fra Kunden må sendes innen 10 (ti) virkedager etter at Kunden mottok meldingen fra Leverandøren. Tilsvarende prosedyre gjelder for eventuelle nye meldinger.

2.4.3 Plan for Kundens akseptansetest og godkjenningsperioden

Kunden skal utarbeide og ha ansvar for en plan for Kundens akseptansetest, Leverandøren skal bidra slik det fremgår av bilag 5.

Leverandøren skal gjøre tilgjengelig for Kunden det materialet Leverandøren selv vil benytte som grunnlag for egne tester av løsningen, slik at Kunden kan bruke det som grunnlag for Kundens arbeid med testplanen.

Akseptansetestplanen skal beskrive hvordan Kundens akseptansetest skal gjennomføres.

Kunden kan forelegge testplanen for Leverandøren til uttalelse. Dette skal fremgå av bilag 5. Leverandøren skal så snart som mulig vurdere testplanen og gi skriftlig tilbakemelding på om den anses dekkende for å oppnå tilfredsstillende testing av løsningen innen den frist som fremgår av bilag 5.

2.4.4 Akseptansetestens omfang

K Kundens akseptansetest skal omfatte den programvare og det utstyr som inngår i leveransen. Akseptansetestens omfang er nærmere beskrevet i bilag 5 og testplanen.

2.4.5 Gjennomføring av Kundens akseptansetest

Akseptansetesten skal påbegynnes og avsluttes i henhold til de fristene som fremgår av bilag 4.

K Kundens akseptansetest skal gjennomføres slik som beskrevet i bilag 5, og i henhold til akseptansetestplanen, jf. punkt 2.4.3. Kunden er forpliktet til å holde fremdriftsplanen for testen.

Alle feil som meldes under Kundens akseptansetest, skal være dokumentert, slik at de kan reproduseres. Alle feil som meldes, skal være kategorisert som A-, B- eller C-feil av Kunden.

Hvis ikke annet fremgår av bilag 5, benyttes følgende definisjon av feil:

Nivå	Kategori	Beskrivelse
A	Kritisk feil	<ul style="list-style-type: none"> - Feil som medfører at utstyret eller programvaren stopper, at data går tapt, eller at andre funksjoner som etter en objektiv vurdering er kritiske for Kunden, ikke er levert eller ikke virker som avtalt. - Dokumentasjonen er så ufullstendig eller misvisende at Kunden ikke kan bruke utstyret eller programvaren eller vesentlige deler av det.
B	Alvorlig feil	<ul style="list-style-type: none"> - Feil som fører til at funksjoner som, ut fra en objektiv vurdering, er viktige for Kunden, ikke virker som beskrevet i avtalen, og som det er tids- og ressurskrevende å omgå. - Dokumentasjonen er så ufullstendig eller misvisende at Kunden ikke kan benytte funksjoner som etter en objektiv vurdering er viktige for Kunden.
C	Mindre alvorlig feil	<ul style="list-style-type: none"> - Feil som fører til at enkeltfunksjoner ikke virker som avtalt, men som Kunden relativt lett kan omgå. - Dokumentasjonen er mangelfull eller upresis.

Kunden skal melde feil til Leverandøren fortløpende, og Leverandøren skal utbedre feilene uten ugrunnet opphold. Rettede feil skal leveres til retesting slik det fremgår av bilag 5.

Hvis Kunden blir hindret i sin gjennomføring av testen som følge av mangelfull utbedring av feil eller hvis det oppdages feil som hindrer effektiv gjennomføring av hele eller deler av testen, skal den berørte del av testen stanses til Leverandøren har foretatt nødvendige rettinger. Den tiden testen har vært stoppet, og den tiden Kunden trenger for å gjøre testen om igjen, skal legges til perioden for Kundens akseptansetest.

Hvis tidligere rettede feil gjenintrodueres i løsningen fordi Leverandøren feiler i sin versjonshåndtering og legger inn utgått kode, skal Kundens akseptansetest stoppes til Leverandøren har foretatt nødvendige rettinger. Den tiden testen har vært stoppet og den tiden Kunden trenger for å gjøre testen om igjen, skal legges til testperioden.

Hvis feilenes art eller omfang er slik at det er til hinder for å rekke å gjennomføre alle de planlagte tester innenfor den tid som er avsatt til akseptansetesten, har Kunden krav på nødvendig forlengelse av akseptansetesten.

2.4.6 Godkjenning av Kundens akseptansetest

Hvis Kunden godkjenner akseptansetesten, skal Kunden gi Leverandøren skriftlig melding om dette uten ugrunnet opphold. Akseptansetesten anses under enhver omstendighet som godkjent hvis ikke Kunden innen 10 (ti) virkedager etter utløpet av akseptansetestperioden, medregnet eventuelle tillegg grunnet forhold som beskrevet i punkt 2.4.5, skriftlig har meddelt Leverandøren at den ikke er godkjent. Akseptansetesten anses også som godkjent dersom Kunden velger å sette programvaren i drift.

Kunden kan ikke nekte å godkjenne testen på grunn av forhold som er uvesentlige for Kundens bruk av leveransen. A- og B-feil anses hver for seg som vesentlige, med unntak av B-feil som ikke er vesentlige for Kundens mulighet til å sette programvaren i drift og

påbegynne godkjenningsperioden. C-feil anses som uvesentlige, hvis ikke flere C-feil samlet sett medfører at godkjenning vil være klart urimelig. Andre eller mer detaljerte akseptanskriterier kan være beskrevet i bilag 5.

Feil som kun har oppstått én gang, og som ikke har latt seg gjenskape i

akseptansetestperioden, anses ikke som feil i forhold til godkjenning av testen.

Hvis Kunden nekter å godkjenne, skal det begrunnes skriftlig med angivelse av hvilke feil som hindrer godkjenning. Hvis Leverandøren gjør gjeldende at nektelsen er urettmessig, herunder at Leverandøren er uenig i kategoriseringen av feil, må det gis skriftlig melding om dette og senest innen 5 (fem) virkedager. Hvis Kunden fremdeles ikke godkjenner testen, skal tvisten løses etter kapittel 16. Leverandøren skal uansett rette de påberopte feil så snart som mulig.

Hvis Leverandøren ikke bestrider Kundens nektelse, skal Leverandøren innen 5 (fem) virkedager sende Kunden en tidsplan for utbedring av feilene. Leverandøren skal gi Kunden skriftlig melding når utbedringen er gjort. Utbedringer anses ikke utført før de er forsvarlig testet av Leverandøren og akseptansetestet av Kunden. Leverandørens tester skal omfatte alle deler av leveransen som kan være påvirket av feilene.

Kunden skal så snart Leverandøren har meldt at feilene er utbedret og testet, fortsette sin akseptansetest. Kunden har krav på rimelig tilleggstid til å utføre slik testing.

Hvis leveransen ved utløpet av akseptansetesten har slike feil og avvik som ville gitt Kunden rett til å nekte å akseptere leveransen, kan Kunden likevel velge å akseptere med forbehold. Hvis Kunden velger å akseptere med forbehold under henvisning til omforent retteplan, og retteplanen ikke overholdes, gjelder sanksjoner som om akseptansetesten ble underkjent (forsinkelse) fra dette tidspunkt.

Hvis Kunden i løpet av de siste fem (5) virkedagene av akseptansetesten melder en feil til Leverandøren for første gang som i utgangspunktet hindrer godkjenning, skal feilen anses å være omfattet av omforent retteplan. Slike feil skal være rettet senest innen 10 (ti) virkedager etter utløpet av akseptansetesten. Kunden har deretter 5 (fem) virkedager til å teste de rettede feilene. Hvis feilene ikke er rettet innen 10-dagers fristen, så gjelder sanksjoner som om akseptansetesten ble forlenget (forsinkelse).

Godkjenningsperioden kan først begynne når akseptansetesten er godkjent.

Kundens godkjenning av akseptansetesten er ikke til hinder for at Kunden i godkjenningsperioden kan kreve utbedret feil og mangler som Kunden ikke oppdaget under akseptansetesten, eller feil som ikke er rettet av Leverandøren i akseptansetestperioden.

2.4.7 Idriftsettelse

Programvaren kan settes i ordinær drift etter at Kundens akseptansetest er vellykket gjennomført og godkjent. Tidsplan for forberedelser til idriftsetting fremgår av bilag 4.

Partenes plikter i forbindelse med idriftsettelse er spesifisert i bilag 5.

2.5 GODKJENNINGSPERIODE OG LEVERINGS DAG

2.5.1 Varighet

Fra og med den dagen leveransen er satt i ordinær drift, løper en godkjenningssperiode på 3 (tre) måneder, med mindre annen varighet er avtalt i bilag 5.

Hvis oppstart av ordinær drift blir forsinket som følge av Kundens forhold, løper godkjenningssperioden likevel fra avtalt tidspunkt, med mindre Kunden anmoder om endring av fremdriftsplanen i henhold til kapittel 3.

2.5.2 Gjennomføring av godkjenningssperioden

Kunden skal i løpet av godkjenningssperioden gjennomføre en undersøkelse av om leveransen er i samsvar med det som er avtalt.

Kundens undersøkelse i godkjenningssperioden skal gjennomføres med utgangspunkt i de ordinære, daglige drifts- og arbeidsoppgavene. En nærmere spesifisering av innholdet i godkjenningssperioden med konkret angivelse av de undersøkelsene som Kunden skal gjennomføre, kan være angitt i bilag 5 eller i en egen plan for godkjenningssperioden.

I godkjenningssperioden skal Kunden fortløpende gi Leverandøren skriftlig melding om eventuelle feil, med beskrivelse av feilene etter samme prosedyre som under akseptansetesten hvis ikke annet er avtalt i en egen plan for godkjenningssperioden eller i bilag 5. Leverandøren skal så raskt som mulig utbedre feilene og teste feilrettingene før de overleveres Kunden for retesting.

Hvis ikke annet er avtalt i bilag 5, skal eventuelle feil være utbedret senest innen utgangen av godkjenningssperioden, med unntak av

- 1) feil som iht. omforent retteplan skal rettes senere, samt
- 2) feil som bare har liten betydning for Kundens bruk av løsningen, og som vil bli rettet i en planlagt oppdatering av programvaren innen rimelig tid og senest innen utløpet av garantiperioden, og som det derfor ville være uforholdsmessig ressurskrevende for Leverandøren å rette i godkjenningssperioden. Feilene skal uansett være rettet senest innen utløpet av garantiperioden.

Grunnlaget for videre undersøkelse i godkjenningssperioden anses umuliggjort hvis Kunden finner og skriftlig påberoper seg A- eller B-feil som alene eller sammen gjør videre undersøkelse umulig eller svært vanskelig, eller som gjør at verdien av undersøkelsen blir vesentlig redusert. Kunden kan kreve at godkjenningssperioden forlenges med den tid det tar å få feilene rettet, og rimelig tid til å reteste.

2.5.3 Endelig godkjenning – leveringsdag

Kunden skal før utløpet av godkjenningssperioden sende Leverandøren en skriftlig melding om hvorvidt leveransen anses å være i samsvar med det avtalte og dermed kan godkjennes, eller ikke. Er slik melding ikke sendt innen utløpet av godkjenningssperioden, anses leveransen likevel som godkjent (ved passivitet).

Kunden kan ikke nekte å godkjenne leveransen på grunn av forhold som er uvesentlige for Kundens bruk av leveransen. Hvis ikke annet er avtalt i bilag 5, gjelder følgende: A-feil og 3 (tre) eller flere B-feil anses hver for seg som vesentlige. C-feil anses som uvesentlige, hvis ikke flere C-feil samlet sett medfører at godkjenning vil være klart urimelig.

Hvis Kunden nekter å godkjenne leveransen, skal det begrunnes skriftlig. Hvis Leverandøren gjør gjeldende at nektelsen er urettmessig, herunder at Leverandøren er uenig i kategoriseringen av feil, må det gis skriftlig melding om dette og senest innen 5 (fem) virkedager fra mottak av Kundens melding om nektelse. Hvis Kunden fremdeles ikke godkjenner leveransen, skal tvisten løses etter kapittel 16. Leverandøren skal uansett utbedre de påberopte feil så snart som mulig.

Hvis Leverandøren ikke bestrider Kundens nektelse, skal Leverandøren innen 5 (fem) virkedager sende Kunden en tidsplan for utbedring av feilene ved leveransen. Leverandøren skal gi Kunden skriftlig melding når utbedringen er gjort. Utbedringer anses ikke utført før de er forsvarlig testet av Leverandøren og retestet av Kunden. Leverandørens tester skal omfatte alle deler av leveransen som kan være påvirket av feilene. Kunden skal reteste utbedringen(e) innen 5 (fem) virkedager.

Hvis leveransen ikke godkjennes, skal godkjenningsperioden utvides til vilkårene for godkjenning er oppfylt.

Hvis leveransen ved utløpet av godkjenningsperioden har slike feil og avvik som ville gitt Kunden rett til å underkjenne leveransen, kan Kunden likevel velge å godkjenne med forbehold om at feilene rettes i henhold til en omforent retteplan. Hvis retteplanen ikke overholdes, gjelder sanksjoner som om godkjenningsperioden ble underkjent (forsinkelse fra utløpet av opprinnelig godkjenningsperiode).

Hvis Kunden i løpet av de siste fem (5) virkedagene av godkjenningsperioden melder en feil til Leverandøren for første gang som i utgangspunktet hindrer godkjenning, skal feilen anses å være omfattet av omforent retteplan. Slike feil skal være rettet senest innen 10 (ti) virkedager etter utløpet av godkjenningsperioden. Kunden har deretter 5 (fem) virkedager til å teste de rettede feilene. Hvis feilene ikke er rettet innen 10-dagersfristen, så gjelder sanksjoner som om godkjenningsperioden ble forlenget (forsinkelse).

Første virkedag etter at leveransen er eller anses godkjent, er leveringsdag.

Fra leveringsdagen har Kunden garanti som bestemt i kapittel 4.

K Kundens godkjenning er ikke til hinder for at Kunden i garantiperioden kan kreve utbedret feil og mangler som Kunden ikke oppdaget i godkjenningsperioden, og som han heller ikke burde oppdaget, eller feil som ikke er rettet av Leverandøren i godkjenningsperioden.

2.6 AVBESTILLING – MIDLERTIDIG STANSING

2.6.1 Avbestilling i forbindelse med spesifiseringsfasen

Kunden kan før utløpet av spesifiseringsfasen som angitt i punkt 2.2 helt eller delvis avbestille leveransen under denne avtalen. Slik avbestilling skal skje skriftlig og må være mottatt av Leverandøren senest innen 10 (ti) virkedager etter utløpet av spesifiseringsfasen.

Ved slik avbestilling skal Kunden betale det beløp som er fastsatt i bilag 7 for avbestilling i denne fasen, eller hvis slikt beløp ikke er fastsatt:

- a) det beløp som Leverandøren har til gode for den del av prosjektet som allerede er gjennomført
- b) Leverandørens nødvendige og dokumenterte direkte kostnader knyttet til omdisponering av personell
- c) andre dokumenterte direkte kostnader som Leverandøren påføres som følge av avbestillingen, herunder utlegg og kostnader som Leverandøren har pådratt seg før avbestillingen ble mottatt, og som Leverandøren ikke kan nyttiggjøre seg i andre sammenhenger.

Samlet avbestillingsvederlag for spesifikasjonsfasen kan aldri overstige det vederlag for spesifikasjonsfasen som er avtalt i bilag 7.

Konsekvensene delvis avbestilling har for gjenstående deler av leveransen, herunder virkningen på kontraktsprisen, skal håndteres i henhold til bestemmelsene i kapittel 3.

2.6.2 Avbestilling etter spesifiseringsfasen

Etter spesifiseringsfasen som angitt i punkt 2.2 kan Kunden helt eller delvis avbestille leveransen under denne avtalen med 1 (en) måneds skriftlig varsel.

Ved slik avbestilling skal Kunden betale:

- a) det beløp som Leverandøren har til gode for den del av prosjektet som allerede er gjennomført
- b) Leverandørens nødvendige og dokumenterte direkte kostnader knyttet til omdisponering av personell
- c) andre dokumenterte direkte kostnader som Leverandøren påføres som følge av avbestillingen, herunder utlegg og kostnader som Leverandøren har pådratt seg før avbestillingen ble mottatt, og som Leverandøren ikke kan nyttiggjøre seg i andre sammenhenger.

I tillegg skal Kunden betale et avbestillingsgebyr som er lik det minste av:

- 4 (fire) prosent av kontraktsprisen eller
- 6 (seks) prosent av den del av kontraktsprisen som ikke er betalt på avbestillingstidspunktet, og heller ikke er betalt i henhold til punkt a) ovenfor.

Annet avbestillingsgebyr kan avtales mellom partene i bilag 7.

Ved delvis avbestilling skal avbestillingsgebyret beregnes på grunnlag av det avbestiltes andel av kontraktsprisen. Konsekvensene delvis avbestilling har for gjenstående deler av

leveransen, herunder virkningen på kontraktsprisen, skal håndteres i henhold til bestemmelsene i kapittel 3.

2.6.3 Midlertidig stansing av leveransen

Kunden kan med minimum 5 (fem) virkedagers skriftlige varsel til Leverandøren kreve at gjennomføringen av leveransen stanses midlertidig.

I varselet skal Kunden angi fra hvilket tidspunkt (milepæl) leveransen skal stanses, og fra hvilken dato leveransen er planlagt gjenopptatt.

Leverandøren skal umiddelbart og senest innen 5 (fem) virkedager etter at varsel er mottatt, oversende til Kunden en oversikt over hvilke funksjoner og aktiviteter som må opprettholdes i stansperioden.

Leveransen skal gjenopptas uten ugrunnet opphold etter skriftlig varsel fra Kunden.

Kunden skal erstatte Leverandørens dokumenterte kostnader knyttet til omdisponering av personell hos Leverandøren og hans underleverandører, og andre direkte kostnader som Leverandøren påføres som en følge av stansingen. Dersom Kunden krever at personell som deltok i leveransen før stansingen, skal gjenoppta arbeidet og slutføre leveransen, plikter Kunden å erstatte Leverandørens kostnader for slikt personell beregnet på grunnlag av laveste timesats for konsulenter fastsatt i bilag 7, men kun i den utstrekning det ikke har vært mulig for Leverandøren å bruke ressursene til annet inntektsbringende arbeid i den perioden leveransen har vært stanset. Et slikt krav fra Kunden må senest fremsettes samtidig med varselet som angitt i andre avsnitt ovenfor.

Dersom stansingen har konsekvenser for leveransens fremdrift eller kontraktspris, jf. bilag 4 og bilag 7, skal dette behandles i henhold til bestemmelsene om endringer i kapittel 3.

Dersom leveransen har vært stanset sammenhengende i mer enn 120 (hundre og tjue) kalenderdager, kan Leverandøren med skriftlig varsel til Kunden si opp avtalen. Dersom Kunden ikke innen 14 (fjorten) kalenderdager etter at varselet er mottatt, gir skriftlig melding om at leveransen skal gjenopptas, gjelder bestemmelsene om avbestilling i punkt 2.6.1 og 2.6.2 tilsvarende.

2.6.4 Utlevering av spesifikasjoner mv.

Ved avbestilling i henhold til punkt 2.6.1 og 2.6.2 skal Leverandøren overlevere til Kunden alle spesifikasjoner og annet materiale som er utarbeidet for Kunden frem til avbestillingstidspunktet. Dette gjelder både skriftlig og elektronisk materiale.

3. ENDRINGER AV LEVERANSEN ETTER AVTALEINNGÅELEN

3.1 RETT TIL ENDRINGER AV AVTALENS INNHOLD (LEVERANSEENDRING)

Kunden har rett til å gi pålegg om endring med hensyn til økning eller reduksjon i omfang, karakter, art, kvalitet eller utførelse av leveransen, samt endring i fremdriftsplanen forutsatt

at endringen ligger innenfor hva partene med rimelig grunn kan ha forventet da avtalen ble inngått.

Leverandøren er dog ikke forpliktet til å utføre endringsarbeider som samlet utgjør mer enn 15 (femten) prosent netto tillegg til den opprinnelige kontraktsprisen, med mindre det er snakk om en omtvistet endringsordre etter punkt 3.8.

Dersom Leverandørens samlede vederlag etter fradrag og tillegg reduseres med mer enn 15 (femten) prosent av den opprinnelige kontraktsprisen, skal reduksjonen behandles som delvis avbestilling, jf. punkt 2.6.

3.2 ENDRINGSOVERSLAG

Med mindre annet fremgår av bilag 6 eller endringsordren selv, skal Leverandøren senest innen 10 (ti) virkedager fra mottak av skriftlig anmodning om endringen utrede aktuelle risiko- og endringskonsekvenser og gi et prisestimat. Ved anmodning om store endringer avtaler partene en forlengelse av fristen med det antall dager som er rimelig. I slike tilfeller kan Leverandøren alltid kreve forlengelse av fristen med inntil 10 (ti) virkedager. Anmodning om fristforlengelse må sendes innen utløpet av 10-dagersfristen i første setning.

Utredningen skal minimum omfatte følgende punkter:

- a) beskrivelse av endringen
- b) beskrivelse av omfang og tidsforbruk for arbeid som må utføres som en følge av endringen
- c) virkningen på kravspesifikasjon, løsningsspesifikasjon og/eller detaljspesifikasjon
- d) virkningen på krav til Kundens tekniske plattform
- e) virkning på kontraktsprisen med detaljert angivelse av beregningsgrunnlag, jf. punkt 3.5
- f) virkning på fremdriftsplan, jf. punkt 3.5
- g) endrede krav til Kundens medvirkning
- h) endringer i testplaner og testkriterier
- i) betydning for fremtidig vedlikehold av standardssystem og utviklet programvare og forholdet mellom dem

Dokumenterte kostnader i forbindelse med utarbeidelse av endringsoverslag dekkes av Kunden i henhold til gjeldende priser og betingelser for tilleggsarbeider, jf. bilag 7. Hvis det i bilag 7 er angitt standardpriser for utarbeidelse av endringsoverslag, har Leverandøren ikke rett til å få dekket kostnader ut over dette med mindre Kunden skriftlig har godkjent et mer omfattende estimat på forhånd.

Dersom utarbeidelsen av endringsoverslag i seg selv krever endringer i fremdriftsplanen, kan Leverandøren kreve justering av planen.

3.3 ENDRINGSORDRE

Hvis Kunden aksepterer Leverandørens utredning og pris, skal Kunden gi Leverandøren beskjed om at Kunden ønsker endringen utført, ved å utstede en endringsordre. Endringsordren skal undertegnes av Kunden.

Leverandøren skal deretter innen 10 (ti) virkedager fra Leverandøren mottar undertegnet endringsordre, sørge for at endringsordren blir innarbeidet i avtalen, slik at endringer i spesifikasjoner, fremdriftsplan, teknisk plattform, tester, krav til Kundens medvirkning samt endring av kontraktspris fremkommer i avtalen.

Endringene skal fremlegges Kunden for godkjenning.

Betingelsene i avtalen gjelder også for endringsordren hvis det ikke uttrykkelig er sagt noe annet i endringsordren.

3.4 DOKUMENTASJON AV ENDRINGEN

Endringer av leveransen som angitt i kapittel 3 skal skje skriftlig og skal undertegnes av bemyndiget representant for partene. Leverandøren skal føre en fortløpende katalog over endringene som utgjør bilag 9, og uten ugrunnet opphold gi Kunden en oppdatert kopi.

3.5 KONSEKVENSER AV ENDRINGSORDRE

Dersom Kunden krever en endring, har Leverandøren rett til å kreve endringer i kontraktspris og fremdriftsplan eller øvrige forhold, jf. punkt 3.2, som er forårsaket av Kundens endringskrav.

Endringer i kontraktsprisen skal beregnes med utgangspunkt i de timeprisene eller andre enhetspriser som fremgår av bilag 7, såfremt endringsarbeidet i det vesentlige er likeartet med arbeidet det er fastsatt timepris eller enhetspris for.

Hvis endringen ikke er mulig å beregne på bakgrunn av timepriser eller enhetspriser i bilag 7, skal Leverandøren fremsette et tilbud på tillegg eller fradrag for endringene. Tilbudet skal reflektere det generelle prisnivået i denne avtalen.

Dersom det kreves endringer og/eller tillegg som i utgangspunktet ville medført endring i avtalt tidspunkt for løsning klar for akseptansetest eller leveringsdag, skal Leverandøren så langt det er praktisk mulig forsøke å forsere gjennomføringen slik at avtalte frister likevel kan overholdes. Forsering skal i så fall anses som en endring som skal behandles i henhold til reglene i kapittel 3.

Når Leverandøren mottar endringsordren, skal den iverksettes uten ugrunnet opphold. Dette gjelder selv om endringsordrens virkning på kontraktsprisen, fremdriftsplanen eller andre betingelser i avtalen ennå ikke er endelig fastsatt, jf. punkt 3.6.

3.6 TVIST OM KONSEKVENSENE AV EN ENDRING

Dersom partene er enige om at det foreligger en endring, men er uenige om endringens virkning på kontraktsprisen, skal Kunden betale et foreløpig vederlag beregnet etter reglene i punkt 3.5. Dersom det ikke er krevd avgjørelse fra en uavhengig ekspert eller mekler eller reist søksmål for endringsarbeidet innen 6 (seks) måneder etter leveringsdagen eller den dagen varsel om heving eller avbestilling ble mottatt av Leverandøren, skal det utbetalte vederlaget anses som endelig. Leverandøren skal stille sikkerhet for den omtvistede delen av vederlaget, alternativt velge å få utbetalt halvparten av den omtvistede delen av vederlaget, frem til det tidspunktet da vederlaget anses endelig fastsatt.

3.7 UENIGHET OM DET FORELIGGER EN ENDRING

Krever Kunden ved bemyndiget person skriftlig i form av pålegg, spesifikasjoner eller på annen måte utført et nærmere bestemt arbeid som Leverandøren mener ikke inngår som en del av hans forpliktelser i henhold til avtalen, skal Leverandøren skriftlig kreve at Kunden utferdiger en endringsordre.

Leverandøren skal sammen med krav om endringsordre sende Kunden utredning av aktuelle risiko- og endringskonsekvenser, og gi et prisestimat (endringsoverslag) i henhold til punkt 3.2. Kostnader i forbindelse med utarbeidelse av endringsoverslag dekkes av Kunden hvis Leverandøren gis rett i sitt krav om endringsordre.

Unnlater Leverandøren å fremsette slikt krav innen rimelig tid, skal arbeidet anses å være en del av Leverandørens forpliktelse i henhold til avtalen, og Leverandøren taper sin rett til å påberope seg arbeidet som grunnlag for fristforlengelse, ekstra vederlag eller erstatning.

3.8 OMTVISTET ENDRINGSORDRE

Dersom Leverandøren har krevd at Kunden utferdiger endringsordre i henhold til punkt 3.7, skal Kunden innen rimelig tid utstede endringsordre i henhold til punkt 3.3 eller skriftlig frafalle kravet.

Dersom Kunden anser at arbeidet er en del av leveransen, skal det uttrykkelig angis at endringsordren er omtvistet (omtvistet endringsordre). Endringsordren skal inneholde en begrunnelse for hvorfor Kunden anser at endringsordren er omtvistet.

Selv om endringsordren er omtvistet, har Leverandøren plikt til å utføre det som er pålagt, mot at Kunden utbetaler et foreløpig vederlag tilsvarende halvparten av det beløp Leverandøren mener han har krav på. Hvis Leverandøren ikke krever avgjørelse av den omtvistede endringen i henhold til avtalens punkt 3.9 innen 3 (tre) måneder etter at vederlaget er utbetalt, eller hvis arbeidet blir ansett å ligge innenfor kontrakten, skal det foreløpige vederlaget motregnes i neste betalingsmøtepæl. Hvis arbeidet anses som en endring, skal det fastsette vederlaget for endringen, korrigert for det foreløpige vederlaget, innarbeides i den ordinære betalingsplanen.

Leverandøren kan bestride plikten til å utføre arbeidet ved å kreve en avgjørelse fra en uavhengig ekspert eller mekler, eller reise søksmål eller bringe tvisten inn for voldgift for å få sitt krav endelig avgjort, jf. kapittel 16. Slikt krav må fremmes uten ugrunnet opphold etter at Kunden har meldt at endringen er omtvistet. Leverandøren har risikoen for de forsinkelser som måtte oppstå som følge av at arbeidet utsettes, hvis det blir fastsatt at arbeidet er omfattet av kontrakten.

3.9 TVISTELØSNING – OMTVISTET ENDRINGSORDRE

Hvis Leverandøren har mottatt en omtvistet endringsordre, må Leverandøren innen 6 (seks) måneder etter å ha mottatt den omtvistede endringsordren enten kreve en avgjørelse fra en uavhengig ekspert eller mekler, eller reise søksmål eller bringe tvisten inn for voldgift for å få sitt krav endelig avgjort, jf. kapittel 16. Gjør ikke Leverandøren det, anses arbeidet å være en del av Leverandørens plikter etter avtalen.

4. GARANTIPERIODE

4.1 GARANTIENS OMFANG

Med mindre annet er avtalt i bilag 7, er garantiperioden 1 (ett) år for programvare og 2 (to) år for utstyr regnet fra leveringsdag, jf. punkt 2.5.3.

Forutsatt normal, aktsom bruk fra Kundens side skal Leverandøren uten ekstra kostnad utbedre feil og mangler, skifte ut defekte deler på utstyr og foreta feilretting i programmer som omfattes av denne avtalen, og som Kunden har reklamert på innen utløpet av garantiperioden. Det kan ikke kreves erstatning eller andre misligholdsbeføyelser knyttet til mangler som blir utbedret i henhold til garantiansvaret.

For utstyr vil det i bilag 2 kunne spesifiseres nærmere krav til vedlikehold som må være utført for at garantien skal gjelde.

4.2 YTELSESNIVÅ

Vedlikeholdstjenester ut over garantiytelsene skal spesifiseres og prises i egen avtale.

Hvis partene har inngått avtale om vedlikehold og service, skal ytelsesnivået i denne avtalen legges til grunn også for garantiytelsene.

Dersom vedlikeholdsavtale ikke er inngått, skal ytelsesnivået i garantiperioden spesifiseres i bilag 1 og/eller 2.

For øvrig skal arbeidet med å avhjelpe feil og mangler påbegynnes og gjennomføres uten ugrunnet opphold etter at Leverandøren har fått melding om feilen eller mangelen. Punkt 5.1 nest siste avsnitt gjelder tilsvarende.

Hvis Leverandøren velger å rette feil i garantiperioden ved å levere en ny versjon av programvaren, har Leverandøren ikke krav på vederlag for den nye versjonen selv om denne inneholder forbedringer. Leverandøren kan bare utbedre feil og mangler ved levering av ny versjon dersom Kunden kan nyttiggjøre seg denne på Kundens eksisterende tekniske plattform.

4.3 EKSTRA VEDERLAG

Ved feil og mangler som ikke dekkes av garantien, vil Leverandøren yte samme tjeneste som avtalt for garantiperioden, men da som en fakturerbar tjeneste. Hvis ikke annet er avtalt, legges Leverandørens listepreis for slike tjenester til grunn.

5. LEVERANDØRENS PLIKTER

5.1 LEVERANDØRENS ANSVAR FOR SINE YTELSE

Leverandøren har ansvar for at den samlede leveransen (den helhetlige løsningen) dekker de funksjoner og krav som er spesifisert i avtalen.

Det er Leverandørens ansvar at leveransen er tilpasset den tekniske plattformen som er spesifisert i bilag 2 og 3, jf. punkt 1.1, og at leveransen fungerer sammen med øvrig programvare som er spesifisert i bilag 1 og bilag 2.

I den utstrekning standardprogramvare som er omfattet av leveransen må leveres under standard lisensbetingelser og avtalevilkår (lisensbetingelser), skal dette være uttrykkelig angitt i et eget kapittel i bilag 2, og kopier av lisensbetingelsene skal være vedlagt som bilag 10.

Lisensbetingelsenes bestemmelser om disposisjonsrett går foran denne avtalens betingelser om disposisjonsrett, med mindre annet eksplisitt fremgår av bilag 8. Leverandøren skal imidlertid sikre at standardprogramvare tilbys under lisensbetingelser med disposisjonsrett som er dekkende for de krav Kunden i bilag 1 har stilt til leveransen og dennes bruksområde, og denne avtalens bestemmelser om disposisjonsrett. I den utstrekning det er avvik mellom lisensbetingelsenes bestemmelser om disposisjonsrett og denne avtalens bestemmelser om disposisjonsrett, skal Leverandøren beskrive dette tydelig i bilag 7. Ved eventuelle rettsmangler er Leverandøren ikke erstatningsansvarlig for rettsmangler knyttet til standardprogramvare ut over det som følger av lisensbetingelser inntatt i bilag 10 og for dekning av idømt erstatningsansvar overfor tredjepart (rettighetshaveren(e)) i henhold til punkt 13.4.

Leveransen skal testes og godkjennes i henhold til denne avtalens bestemmelser om test og godkjenning uavhengig av hva som måtte følge av programvarens lisensbetingelser.

Leverandøren har ansvar for at leveransen (den samlede løsningen) tilfredsstiller kravene i denne avtalen, uavhengig av hva som måtte følge av de enkelte lisensbetingelser.

Hvis leveransen avviker fra det som er avtalt i henhold til denne avtalen, er det Leverandørens ansvar å avhjelpe avviket på en slik måte at leveransen bringes i overensstemmelse med det som er avtalt, selv om avviket skyldes forhold i standardprogramvare som er underlagt lisensbetingelser med avvikende betingelser for feilretting. Avhjelp av feil i, eller feil som skyldes, standardprogramvare kan skje på enhver måte som bringer leveransen i overensstemmelse med avtalens krav.

Hvis Leverandøren dokumenterer at avvikene i leveransen skyldes at standardprogramvaren ikke opptrer i samsvar med programvareprodusentens spesifikasjoner, og at feilen krever tilgang til standardprogramvarens kildekode for å kunne rettes, er Leverandørens feilrettingsplikt begrenset til å melde feilen til programvareprodusenten, etter beste evne søke å få prioritet for retting av feilen, holde Kunden orientert om status for feilrettingen og gjøre rettet versjon tilgjengelig for Kunden når feilen i standardprogramvaren er rettet av programvareprodusenten. På forespørsel fra Kunden skal Leverandøren bistå med installasjon uten ekstra vederlag. Leverandøren skal i rimelig omfang søke å finne en midlertidig løsning mens feilretting hos programvareleverandøren pågår. Det kan i bilag 7 avtales en øvre økonomisk ramme for Leverandørens plikt til å utarbeide midlertidige løsninger som dekker feil i standardprogramvare.

Slike feil i standardprogramvare som er nevnt i nest siste avsnitt regnes ikke med ved vurderingen av om akseptanskriterier eller godkjenningsskriterier er oppfylt, med mindre Leverandøren har misligholdt sin plikt til å følge opp feilrettingen og installasjon av den feilrettede versjonen. Så snart feilene i standardprogramvaren er rettet, den feilrettede versjonen installert og Leverandøren for øvrig har utført de oppgaver som er nødvendige for at leveransen skal være i henhold til det avtalte, har Kunden krav på rimelig tid til å reteste leveransen. Hvis feil som nevnt i dette avsnittet fører til at Kunden beslutter å utsette oppstart av godkjenningsperioden, kan Leverandøren ikke kreve vederlag for denne utsettelsen selv om det utstedes endringsordre i henhold til punkt 2.5.1 annet avsnitt. Hvis feilene i standardprogramvaren ikke er rettet innen utløpet av garantiperioden kan Kunden kreve prisavslag og eventuelt erstatning i henhold til avtalens kap. 11.

5.2 KRAV TIL LEVERANDØRENS RESSURSER OG KOMPETANSE

Leverandøren innestår for at leveransen blir gjennomført med tilstrekkelig kvalitative og kvantitative ressurser og kompetanse, ut fra kravene i avtalen. Leverandørens prosjektleder og øvrig nøkkelpersonell er angitt i bilag 6.

Personer som i bilag 6 er spesifisert som nøkkelpersonell, skal, innen rammen av Leverandørens styringsrett som arbeidsgiver, ikke kunne skiftes ut uten forutgående godkjenning fra Kunden. Slik godkjenning kan ikke nektes uten saklig grunn. Nøkkelpersonellets reelle deltagelse i utførelsen av leveransen kan ikke reduseres uten forutgående godkjenning fra Kunden.

Personell som Kunden på saklig grunnlag ikke ønsker å benytte eller ønsker skiftet ut, skal snarest mulig erstattes med annet personell med minst tilsvarende kompetanse.

Utskiftninger av personell skal ikke påvirke prosjektets fremdrift eller påføre Kunden økte kostnader.

5.3 BRUK AV UNDERLEVERANDØR

Leverandørens bruk og utskifting av underleverandør som direkte medvirker til oppfyllelse av leveransen, skal godkjennes skriftlig av Kunden. Godkjennelse kan ikke nektes uten saklig grunn.

Underleverandør som er godkjent, skal angis i bilag 6.

5.4 SAMARBEID MED TREDJEPART

Leverandøren plikter å samarbeide med tredjepart i den utstrekning Kunden finner dette nødvendig for utførelsen av arbeidsoppgavene angitt i denne avtalen. Omfanget av slik bistand avtales nærmere i bilag 6. Eventuelt vederlag for bistanden spesifiseres i bilag 7. Leverandøren plikter i slike tilfeller å ha en uavhengig stilling og opptre i samråd med Kunden.

Leverandøren er imidlertid fritatt for pliktene som er nevnt i dette punktet, hvis Leverandøren sannsynliggjør at slikt samarbeid vil innebære en vesentlig ulempe for Leverandørens forhold til sine eksisterende underleverandører eller øvrige forretningsforbindelser.

5.5 LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

For avtaler som omfattes av forskrift 8. februar 2008 nr. 112 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter, gjelder følgende:

Leverandøren skal på områder dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale sørge for at egne og eventuelle underleverandørers ansatte som direkte medvirker til å oppfylle Leverandørens forpliktelser under denne avtalen, ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av forskriften som allmenngjør tariffavtalen. På områder som ikke er dekket av allmenngjort tariffavtale, skal Leverandøren sørge for at de samme ansatte ikke har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som følger av gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Dette gjelder for arbeid utført i Norge.

Alle avtaler Leverandøren inngår, og som innebærer utførelse av arbeid som direkte medvirker til å oppfylle Leverandørens forpliktelser under denne avtalen, skal inneholde tilsvarende betingelser.

Dersom Leverandøren ikke oppfyller denne forpliktelsen, har Kunden rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen, tilsvarende ca. 2 (to) ganger innsparingen for Leverandøren, inntil det er dokumentert at forholdet er bragt i orden.

Oppfyllelse av Leverandørens forpliktelser som nevnt ovenfor skal dokumenteres i bilag 6 ved enten en egenerklæring eller tredjepartserklæring om at det er samsvar mellom aktuell

tariffavtale og faktiske lønns- og arbeidsvilkår for oppfyllelse av Leverandørens og eventuelle underleverandørers forpliktelser.

Leverandøren skal på forespørsel fra Kunden legge frem dokumentasjon om de lønns- og arbeidsvilkår som blir benyttet. Kunden og Leverandøren kan hver for seg kreve at opplysningene skal legges frem for en uavhengig tredjepart som Kunden har gitt i oppdrag å undersøke om kravene i denne bestemmelsen er oppfylt. Leverandøren kan kreve at tredjeparten skal ha undertegnet en erklæring om at opplysningene ikke vil bli benyttet for andre formål enn å sikre oppfyllelse av Leverandørens forpliktelse etter denne bestemmelsen. Dokumentasjonsplikten gjelder også underleverandører.

Nærmere presiseringer om gjennomføring av dette punkt 5.5 kan avtales i bilag 6.

6. KUNDENS PLIKTER

6.1 KUNDENS ANSVAR OG MEDVIRKNING

Kunden har ansvar for å ha beskrevet formålet med anskaffelsen og sine krav og behov i bilag 1 på en klar måte som grunnlag for Leverandørens ytelser. Dersom det er angitt i bilag 2 at Kundens tekniske plattform må oppgraderes, jf. punkt 1.1, skal Kunden selv sørge for slik oppgradering, med mindre annet er angitt i bilag 1 og/eller 2.

Kunden skal bidra til å legge forholdene til rette for at Leverandøren skal få utført sine plikter etter denne avtalen.

Kunden skal medvirke til leveransens gjennomføring som spesifisert i bilag 2, i henhold til de frister som er angitt i bilag 4.

6.2 KUNDENS BRUK AV TREDJEPART

Kunden kan fritt engasjere tredjepart til å bistå seg i forbindelse med sine oppgaver under avtalen. Disse angis i bilag 6. Leverandøren skal varsles om Kundens valg av tredjepart og kan motsette seg engasjementet dersom Leverandøren kan påvise at dette medfører vesentlig forretningsmessig ulempe for Leverandøren.

7. PLIKTER SOM GJELDER KUNDE OG LEVERANDØR

7.1 MØTER

Dersom en part finner det nødvendig, kan parten med minst 3 (tre) virkedagers varsel innkalle til møte med den annen part for å drøfte avtaleforholdet og måten avtaleforholdet blir gjennomført på.

Annen frist og rutiner for møtene kan avtales i bilag 6.

7.2 ANSVAR FOR UNDERLEVERANDØR OG TREDJEPART

Dersom Leverandøren engasjerer underleverandør eller Kunden engasjerer tredjepart til å utføre arbeidsoppgaver som følger av denne avtalen, er parten fullt ansvarlig for utførelsen av disse oppgavene på samme måte som om parten selv stod for utførelsen.

7.3 TAUSHETSPLIKT

Informasjon som partene blir kjent med i forbindelse med avtalen og gjennomføringen av avtalen, skal behandles konfidensielt og ikke gjøres tilgjengelig for utenforstående uten samtykke fra den annen part.

Hvis Kunden er en offentlig virksomhet, er taushetsplikt etter denne bestemmelsen ikke mer omfattende enn det som følger av lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) eller tilsvarende sektorspesifikk regulering.

Taushetsplikt etter denne bestemmelsen er ikke til hinder for utlevering av informasjon som kreves fremlagt i henhold til lov eller forskrift, herunder offentlighet og innsynsrett som følger av lov 19. mai 2006 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova). Om mulig skal den annen part varsles før slik informasjon gis.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysningene brukes når ingen berettiget interesse tilsier at de holdes hemmelig, for eksempel når de er alminnelig kjent eller er alminnelig tilgjengelig andre steder.

Partene skal ta nødvendige forholdsregler for å sikre at uvedkommende ikke får innsyn i eller kan bli kjent med taushetsbelagt informasjon.

Taushetsplikten gjelder partenes ansatte, underleverandører og tredjeparter som handler på partenes vegne i forbindelse med gjennomføring av avtalen. Partene kan bare overføre taushetsbelagt informasjon til slike underleverandører og tredjeparter i den utstrekning dette er nødvendig for gjennomføring av avtalen, forutsatt at disse pålegges plikt til konfidensialitet tilsvarende dette punkt 7.3.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at partene kan utnytte erfaring og kompetanse som opparbeides i forbindelse med gjennomføringen av avtalen.

Taushetsplikten gjelder også etter at avtalen er opphørt. Ansatte eller andre som fratrer sin tjeneste hos en av partene, skal pålegges taushetsplikt også etter fratredelsen om forhold som nevnt ovenfor. Taushetsplikten opphører fem (5) år etter leveringsdag, med mindre annet følger av lov eller forskrift.

7.4 SKRIFTLIGHET

Alle varsler, krav eller andre meddelelser knyttet til denne avtalen skal gis skriftlig til den postadressen eller elektroniske adressen som er oppgitt på avtalens forside, med mindre partene har avtalt noe annet i bilag 6 for den aktuelle type henvendelse.

8. VEDERLAG OG BETALINGSBETINGELSER

8.1 VEDERLAG

Alle priser og nærmere betingelser for det vederlaget Kunden skal betale for Leverandørens ytelser, fremgår av bilag 7.

Utlegg, inklusive reise- og diettkostnader, dekkes bare i den grad de er avtalt. Reise- og diettkostnader skal spesifiseres særskilt og dekkes etter statens gjeldende satser hvis ikke annet er avtalt. Reisetid faktureres bare hvis det er avtalt i bilag 7.

Med mindre annet er angitt i bilag 7, er alle priser oppgitt eksklusive merverdiavgift, men inkluderer toll og eventuelle andre avgifter.

Alle priser er i norske kroner med mindre Kunden i bilag 7 har åpnet for at priser på komponenter som leveres fra utlandet, kan oppgis i utenlandsk valuta.

8.2 FAKTURERING

Betaling skal skje etter faktura per 30 (tretti) kalenderdager. Leverandørens fakturaer skal spesifiseres og dokumenteres slik at Kunden enkelt kan kontrollere fakturaen i forhold til det avtalte vederlag. Alle fakturaer for løpende timer skal være vedlagt detaljert spesifisering over påløpte timer. Utlegg skal angis særskilt.

Det er et krav at leverandøren bruker elektronisk faktura i godkjent standard format i henhold til forskrift av 2. april 2019 om elektronisk faktura i offentlige anskaffelser.

Dersom leverandøren ikke etterkommer krav om bruk av elektronisk faktura, kan oppdragsgiveren holde tilbake betaling inntil elektronisk faktura i godkjent standardformat leveres. Oppdragsgiveren skal uten unødig opphold gi melding om dette. Dersom slik melding er gitt, løper opprinnelig betalingsfrist fra tidspunktet elektronisk faktura i godkjent standardformat er levert.

Dersom opplysninger i faktura eller fakturagrunnlag inneholder opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, og det vil være fare for avsløring av slike opplysninger, kan krav om elektronisk faktura fravikes, med mindre det finnes tilfredsstillende tekniske sikringsløsninger som ivaretar konfidensialitet.

Betalingsplan og øvrige betalingsvilkår fremgår av bilag 7.

Leverandøren må selv bære eventuelle kostnader som leveranse av elektronisk faktura måtte medføre for denne.

8.3 FORSINKELSESENTER

Hvis Kunden ikke betaler til avtalt tid, har Leverandøren krav på rente av det beløp som er forfalt til betaling, i henhold til lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. (forsinkelsesrenteloven).

8.4 BETALINGSMISLIGHOLD

Hvis forfalt vederlag med tillegg av forsinkelsesrenter ikke er betalt innen 30 (tretti) kalenderdager fra forfall, kan Leverandøren sende skriftlig varsel til Kunden om at avtalen vil bli hevet dersom oppgjør ikke er skjedd innen 60 (seksti) kalenderdager etter at varselet er mottatt.

Heving kan ikke skje hvis Kunden gjør opp forfalt vederlag med tillegg av forsinkelsesrenter innen fristens utløp.

8.5 PRISENDINGER

Timepris for tjenester kan endres ved hvert årsskifte tilsvarende økningen i Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks (hovedindeksen), første gang med utgangspunkt i indeksen for den måned avtalen ble inngått, med mindre annen indeks er avtalt i bilag 7.

Prisen kan endres i den utstrekning regler eller vedtak for offentlige avgifter endres med virkning for Leverandørens vederlag eller kostnader.

Eventuelle andre bestemmelser om prisendringer fremgår av bilag 7.

9. EKSTERNE RETTSLIGE KRAV, PERSONVERN OG SIKKERHET

9.1 EKSTERNE RETTSLIGE KRAV OG TILTAK GENERELT

Kunden skal i bilag 1 identifisere hvilke rettslige eller partsspesifikke krav som har relevans for inngåelse og gjennomføring av denne avtalen. Det er herunder Kundens ansvar å konkretisere relevante funksjonelle og sikkerhetsmessige krav for leveransen i bilag 1.

Leverandøren skal i bilag 2 beskrive hvordan Leverandøren ivaretar disse kravene gjennom sin løsning.

Hver av partene har ansvar for å følge opp sine respektive plikter i henhold til slike rettslige krav.

Hver av partene dekker i utgangspunktet kostnadene ved å følge rettslige krav som gjelder parten selv, og partens virksomhet. Ved endringer i rettslige krav eller myndighetskrav som angår Kundens virksomhet, og som medfører behov for endringer i leveransen etter avtaleinngåelsen, dekkes kostnadene ved endringene og merarbeidet av Kunden, jf. kapittel 3.

9.2 INFORMASJONSSIKKERHET

Leverandøren skal iverksette forholdsmessige tiltak for å ivareta krav til informasjonssikkerhet i forbindelse med gjennomføring av tjenesten. Dette innebærer at Leverandøren skal iverksette forholdsmessige tiltak for å sikre konfidensialitet av Kundens data samt tiltak for å sikre at data ikke kommer på avveie. Videre skal Leverandøren iverksette forholdsmessige tiltak mot utilsiktet endring og sletting av data samt mot angrep av virus og annen skadevoldende programvare.

Dersom Kunden har nærmere krav til hvorledes informasjonssikkerheten skal ivaretas fra Leverandørens side, skal Kunden angi dette i bilag 1.

Leverandøren plikter å holde Kundens data atskilt fra eventuelle tredjeparters data for å redusere faren for beskadigelse av data og/eller innsyn i data. Med atskilt forstås at nødvendige tekniske tiltak som sikrer data mot uønsket endring og innsyn, er iverksatt og opprettholdt. Som uønsket endring og innsyn anses også tilgang fra ansatte hos Leverandøren eller andre som ikke har behov for informasjonen i sitt arbeid for Kunden.

Dersom Kunden har nærmere krav til hvorledes Leverandøren skal ivareta kravet til atskillelses av data, skal Kunden angi dette i bilag 1.

Leverandøren skal påse at leverandører av tredjepartsleveranser foretar tilstrekkelig og nødvendig sikring av Kundens data.

Dersom Kunden har nærmere krav til hvorledes Leverandøren skal påse at leverandør(er) av tredjepartsleveranser foretar tilstrekkelig og nødvendig sikring av Kundens data, skal Kunden angi dette i bilag 1.

9.3 PERSONOPPLYSNINGER

Dersom Leverandøren ved utførelsen av tjenesten skal behandle personopplysninger, skal Leverandøren i bilag 2 beskrive hvordan tilfredsstillende behandling i tråd med personopplysningsregelverket skal oppnås og gjennomføres. Dette omfatter blant annet krav til innebygget personvern. Dette gjelder uavhengig av om Kunden har stilt krav om dette i bilag 1.

Dersom Kunden har nærmere krav knyttet til Leverandørens informasjonssikkerhetstiltak, skal Kunden angi dette i bilag 1.

Dokumentasjon vedrørende informasjonssystemet og sikkerhetstiltakene er tilfredsstillende skal på forespørsel være tilgjengelig for Kunden og dennes revisorer, samt for Datatilsynet og Personvernemnda. Dersom Kunden har nærmere dokumentasjonskrav knyttet til informasjonssystemet og sikkerhetstiltakene, skal Kunden angi dette i bilag 1. Dersom Kunden ber om informasjon for å gjennomføre vurdering av personvernkonsekvenser («Data Protection Impact Assessments»), skal Leverandøren bistå med å fremskaffe slik informasjon.

Leverandøren kan ikke overlate personopplysninger til andre for lagring, bearbeidelse eller sletting uten at det på forhånd er innhentet særlig eller generell skriftlig tillatelse til dette fra Kunden. Leverandøren skal sørge for at eventuelle underleverandører Leverandøren benytter, og som behandler personopplysninger, påtar seg tilsvarende forpliktelser som i avtalens punkt 9.3. Dersom det er innhentet særlig eller generell skriftlig tillatelse, skal Leverandøren underrette Kunden om eventuelle planer om å benytte andre databehandlere eller utskifting av databehandlere, og dermed gi Kunden muligheten til å motsette seg slike endringer. Underleverandører som er godkjent av Kunden skal fremgå av bilag 6.

Personopplysninger skal ikke overføres til land utenfor EØS-området uten overføringsgrunnlag og dokumentasjon som påviser at vilkårene for å benytte overføringsgrunnlaget er oppfylt. Leverandøren skal i et slikt tilfelle dokumentere dette i bilag 2.

Dersom oppdraget går ut på å behandle personopplysninger på vegne av Kunden, plikter Kunden og Leverandøren å inngå en databehandleravtale i samsvar med personopplysningslovgivningen. Dersom Kunden ikke har utarbeidet et utkast til databehandleravtale, skal Leverandøren legge ved et utkast som vedlegg til bilag 2. Databehandleravtale må være inngått før behandlingen av personopplysninger påbegynnes.

Dersom partene har inngått en databehandleravtale, har databehandleravtalen forrang ved eventuell motstrid med avtalens bestemmelser knyttet til behandling av personopplysninger.

Partenes erstatningsansvar for skade som rammer den registrerte eller andre fysiske personer og som skyldes overtredelse av personvernforordningen (forordning 2016/679), personopplysningsloven med forskrifter eller annet regelverk som gjennomfører personvernforordningen, følger bestemmelsene i personvernforordningen artikkel 82. Erstatningsbegrensningen i punkt 11.5.6 kommer ikke til anvendelse for ansvar som følger av personvernforordningen artikkel 82.

Partene er hver for seg ansvarlige for overtredelsesgebyr ilagt i henhold til personvernforordningens art. 83.

10. EIENDOMS- OG DISPOSISJONSRETT

10.1 EIENDOMSRETT TIL UTSTYR MV.

Utstyr som leveres etter denne avtalen, blir Kundens eiendom fra overlevering. Eiendomsrettens overgang medfører at Kunden får full faktisk og rettslig råderett over utstyret, med de begrensningene som er gjort i denne avtalen med bilag, eller i avtale om vedlikehold og programservice.

Eventuell salgspant kan avtales i bilag 7.

10.2 DISPOSISJONSRETT TIL STANDARDPROGRAMVARE

10.2.1 Begrenset disposisjonsrett

Kunden får en begrenset disposisjonsrett til standardprogramvare som inngår i leveransen. Disposisjonsretten omfatter de rettigheter som er nødvendig for at Kunden skal kunne utnytte leveransen som avtalt, herunder rett til å fremstille det antall eksemplarer av programmene som følger av normale drifts- og sikkerhetsrutiner.

Leverandøren har ansvaret for at Kunden får den avtalte disposisjonsretten til programmene, og at den kan utnyttes uten hinder av andres opphavsrett eller andre rettigheter.

Vederlag for disposisjonsretten til programmene, herunder eventuelle forutsetninger og begrensninger, f.eks. med hensyn til antall brukere eller sted/utstyr for utøvelse av disposisjonsretten, er beskrevet i bilag 7.

10.2.2 Sikkerhet for tilgang til kildekode mv.

Kunden kan i bilag 1 fastsette krav om at Leverandøren skal tilby Kunden avtale om deponering av kildekode eller annen løsning (f.eks. oppfyllelsesgaranti fra mor- eller søsterselskap) som i tilfredsstillende grad sikrer kundens interesser dersom Leverandøren skulle gå konkurs, eller av andre grunner skulle bli ute av stand til eller slutter å levere sine tjenester iht. til denne avtalen eller en tilhørende vedlikeholdsavtale. I de tilfellene Kunden har rett til å få tilgang til kildekode etter denne bestemmelse eller ordninger iverksatt for å oppfylle denne bestemmelse, har Kunden en utvidet disposisjonsrett som omfatter rett til selv, eller ved hjelp av tredjepart, å bruke, kopiere, modifisere og videreutvikle leveransen så langt det er nødvendig for å oppnå formålet med anskaffelsen.

10.2.3 Vedlikeholdbarhet

Hvis Leverandøren velger å levere kundetilpasninger i form av utvikling i koden til programvare som ligger til grunn for leveransen, må Leverandøren påse at kundetilpasningene er ivaretatt også i senere versjoner av programvaren.

10.3 RETTIGHETER TIL UTVIKLING OG TILPASNINGER

10.3.1 Leverandørens rettigheter

Leverandøren beholder opphavsretten til programvare som utvikles spesielt for Kunden, med mindre annet er avtalt i det enkelte tilfellet.

10.3.2 Kundens rettigheter

Kunden får en tidsubegrenset, vederlagsfri og ikke-eksklusiv rett til å utnytte de enkelte deler av programvaren som utvikles eller tilpasses spesielt for Kunden (utvidet disposisjonsrett). Utvidet disposisjonsrett omfatter rett til å bruke, kopiere, modifisere og videreutvikle tilpasningene, enten selv eller ved hjelp av tredjepart. Kunden har rett til å gi tilsvarende utvidet disposisjonsrett til annen offentlig virksomhet.

Kildekode med tilhørende spesifikasjoner og dokumentasjon av utvikling og tilpasningene skal overleveres til Kunden innen 10 (ti) virkedager etter leveringsdag med mindre annet er avtalt i det enkelte tilfellet.

10.4 DISPOSISJONSRETT TIL DOKUMENTASJON

10.4.1 Eksemplarfremstilling (kopiering)

Leverandøren skal gjøre tilgjengelig det antall eksemplarer av dokumentasjonen som Kunden ønsker, til de priser som er angitt i bilag 7.

Kan Leverandøren ikke stille det nødvendige antall eksemplarer til disposisjon, kan Kunden selv fremstille dem for eget bruk. For slike eksemplarer betales ikke vederlag.

10.4.2 Endringer i dokumentasjon

Kunden kan på eget ansvar gjøre de endringene, tillegg mv. i dokumentasjonen for sin bruk som Kunden anser hensiktsmessig.

10.4.3 Dokumentasjon av utvikling og tilpasninger

Kunden får tilsvarende disposisjonsrett til dokumentasjon som er utarbeidet i forbindelse med utvikling og tilpasninger, jf. punkt 10.2, som Kunden har til utvikling tilpasningene. Dette gjelder også opplæringsmateriale.

10.4.4 Utnyttelse av detaljspesifikasjonen

Hver av partene kan utnytte detaljspesifikasjonen uhindret av den annen parts eventuelle opphavsrett. Utnyttelsesretten inkluderer retten til å gjenbruke detaljspesifikasjonen i andre oppdrag og å gjøre den tilgjengelig for andre og deres gjenbruk. Denne bestemmelsen gjør ikke rett til å utlevere opplysninger som er omfattet av taushetsplikt i henhold til punkt 7.3.

10.5 FELLESREGLER FOR PROGRAMMER OG DOKUMENTASJON

10.5.1 Merking av programmer og dokumentasjon

Hvis det originale eksemplaret av programmer eller dokumentasjon som Leverandøren gjør tilgjengelig for Kunden, er merket med rettighetsangivelse («copyright notice»), skal Kunden påføre tilsvarende merke på alle de eksemplarene Kunden fremstiller i henhold til avtalen.

10.5.2 Disposisjonsrettens varighet

Disposisjonsretten løper fra avtalens undertegning, uten noen tidsbegrensning eller oppsigelsesadgang, med mindre annet er avtalt i bilag 7.

Dersom det er avtalt disposisjonsrett med løpende vederlag, kan disposisjonsretten sies opp av Kunden med 3 (tre) måneders varsel med mindre annet er avtalt i bilag 7.

Disposisjonsretten opphører ved utløpet av vedkommende kalendermåned. Ved oppsigelse betales forholdsmessig vederlag for disposisjonsretten frem til utløpet av oppsigelsesperioden, eventuelt etter nærmere bestemmelser i bilag 7.

10.5.3 Tilbakelevering eller destruksjon ved opphør av disposisjonsrett

Ved opphør av avtalen om disposisjonsrett til programmer forplikter Kunden seg til å levere tilbake eller slette alle eksemplarer av programmene som avtalen omfattet, og som finnes hos Kunden. Det samme gjelder eksemplarer av dokumentasjon.

10.6 LEVERANDØRENS VERKTØY OG METODEGRUNNLAG

Fremgår ikke annet av bilag 1 og/eller 2, beholder Leverandøren, underleverandører og eventuelle andre hjemmelshavere rettighetene til egne verktøy og metodegrunnlag som er benyttet av Leverandøren i leveransen. Dette inkluderer eventuelle tilpasninger som Leverandøren har utviklet uavhengig av Kunden, og gjenbrukt i denne leveransen.

10.7 FRI PROGRAMVARE

10.7.1 Generelt om fri programvare

Med fri programvare menes programvare som blir tilbudt under alminnelig anerkjente frie programvarelisenser.

Fri programvarelisens gir for eksempel Kunden rett til å bruke programvaren til valgfritt formål og i valgfritt omfang, og tilgang til programvarens kildekode og dokumentasjon, rett til å undersøke og endre programvaren, til å fremstille eksemplarer av programvaren og til å gjøre endringer og forbedringer i programvaren tilgjengelig for allmennheten.

Dersom fri programvare skal benyttes i forbindelse med leveransen, skal Leverandøren utarbeide en oversikt over den aktuelle frie programvare. Oversikten inntas i et eget kapittel i bilag 2. Kopi av de lisensbetingelsene som gjelder for den aktuelle frie programvare, inntas i bilag 10.

Leverandøren skal påse at det ikke benyttes fri programvare med lisensbetingelser som er uforenlige med kravene til leveransen, eller som er uforenlige med lisensbetingelsene som gjelder for annen programvare som inngår i leveransen.

Avtalens alminnelige betingelser gjelder også for de deler av leveransen som utgjøres av fri programvare med de presiseringer og unntak som fremgår nedenfor.

10.7.2 Leverandørens ansvar for leveransens samlede funksjonalitet ved bruk av fri programvare

Leverandøren har ansvar for at leveransen (den samlede løsningen) tilfredstiller kravene i avtalen, jf. punkt 5.1, uavhengig av hva som måtte følge av den enkelte frie programvarelisens.

Hvis feil i fri programvare medfører at leveransen avviker fra det som er avtalt i henhold til denne avtalen, er det Leverandørens ansvar å avhjelpe feilen på en slik måte at leveransen bringes i overensstemmelse med det som er avtalt, selv om slik fri programvare er underlagt egne lisensbetingelser med avvikende betingelser for feilretting. Avhjelp av feil i fri

programvare kan skje på enhver måte som bringer leveransen i overensstemmelse med avtalens krav.

10.7.3 Kundens rettigheter til de deler av leveransen som er basert på fri programvare

For de deler av leveransen som er basert på fri programvare, herunder tilpasning og videreutvikling av denne, får Kunden de rettigheter som er nødvendige for å kunne oppfylle vilkårene i den aktuelle fri programvarelisensen.

Rettighetene omfatter tilgang til kildekode med tilhørende spesifikasjoner og dokumentasjon.

10.7.4 Virkninger av videredistribusjon av fri programvare

Hvis leveransen skal distribueres videre til andre, gjelder betingelsene i den aktuelle frie programvarelisensen. Hvis videredistribusjon, eller andre former for tilgjengeliggjøring, innebærer at også andre deler av leveransen enn det som opprinnelig var fri programvare, vil bli omfattet av vilkårene i en fri programvarelisens, skal Leverandøren presisere dette i bilag 2.

10.7.5 Leverandørens ansvar for rettsmangler ved fri programvare

Leverandøren skal bare benytte fri programvare som tilbys under alminnelig anerkjente fri programvare-lisenser, og som etter en forsvarlig vurdering fra Leverandørens side ikke krenker tredjeparts rettigheter. Ved vurderingen skal det bl.a. tas hensyn til hvor veletablert den aktuelle frie programvare er i markedet, Leverandørens eventuelle kjennskap til programvarens historie og opphav og om det i det relevante markedet er kjent at noen hevder at programvaren krenker deres rettigheter. Leverandøren skal redegjøre for sin vurdering i bilag 2.

Hvis fri programvare som benyttes av Leverandøren i forbindelse med leveransen krenker tredjeparts rettigheter, skal Leverandøren, med de begrensninger som følger av punkt 10.7.6, avhjelpe rettsmanglene som angitt i punkt 13.2.

Leverandøren skal holde Kunden skadesløs for eventuelt idømt erstatningsansvar som skyldes rettsmangler ved fri programvare som Leverandøren har tilbudt eller etter eget valg benyttet i forbindelse med leveransen, jf. punkt 13.4.

10.7.6 Kundens ansvar ved krav om bruk av fri programvare

Dersom Kunden krever bruk av bestemt fri programvare som en del av leveransen, skal Kunden selv dekke eventuelle kostnader som følge av manglende funksjonalitet forårsaket av feil eller mangler ved den frie programvare.

Kunden bærer selv risikoen for rettsmangler ved fri programvare som Kunden krever skal være en del av leveransen. Kunden skal holde Leverandøren skadesløs for eventuelt idømt erstatningsansvar som skyldes rettsmangler ved fri programvare som er valgt av Kunden, jf. avtalen punkt 13.4.

I den utstrekning Leverandøren er kjent med at fri programvare som er krevd brukt av Kunden som en del av leveransen, er uegnet til å oppfylle Kundens krav eller krenker eller av noen hevdes å krenke tredjeparts opphavsrett, skal Leverandøren påpeke dette i bilag 2, jf. avtalen punkt 1.1.

Leverandøren skal, som en betalbar tilleggsytelse, bistå Kunden med å avhjelpe eventuelle mangler eller rettsmangler ved fri programvare som er valgt av Kunden, som angitt ovenfor. Hvis ikke annet er avtalt i bilag 7, legges Leverandørens standard timepris for konsulenttjenester i denne avtalen til grunn. Leverandøren kan kreve endring av avtalen i henhold til kapittel 3, dersom arbeidet med å avhjelpe slike mangler får konsekvenser for Leverandørens øvrige forpliktelser etter avtalen.

11. LEVERANDØRENS MISLIGHOLD

11.1 HVA SOM ANSES SOM MISLIGHOLD

Det foreligger mislighold fra Leverandørens side hvis ytelsen ikke er i samsvar med de funksjoner og krav og frister som er avtalt. Det foreligger også mislighold dersom Leverandøren ikke oppfyller øvrige plikter etter avtalen.

Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Kundens forhold eller force majeure.

Kunden skal reklamere skriftlig uten ugrunnet opphold etter at misligholdet er oppdaget eller burde vært oppdaget.

11.2 VARSLINGSPLIKT

Hvis Leverandørens ytelser ikke kan leveres som avtalt, skal Leverandøren så raskt som mulig gi Kunden skriftlig varsel om dette. Varselet skal angi årsak til problemet og så vidt det er mulig angi når ytelsen kan leveres. Tilsvarende gjelder hvis det må antas ytterligere forsinkelser etter at første varsel er gitt.

Det kan ikke kreves erstatning eller andre misligholdsbeføyelser for forhold som ikke er varslet senest innen utløpet av garantiperioden. Dette gjelder likevel ikke idømt erstatningsansvar overfor tredjepart knyttet til rettsmangler i henhold til punkt 13.4.

11.3 TILLEGGSFRIST

Leverandøren kan be om tilleggsfrist som må godkjennes skriftlig av Kunden for å kunne gjøres gjeldende.

For den perioden som tilleggsfristen løper, kan Kunden ikke gjøre gjeldende dagbot, erstatning eller andre misligholdsbeføyelser.

Tilleggsfrist har ingen virkning for Kundens rett til dagbot eller erstatning som er opparbeidet før tilleggsfristen.

11.4 AVHJELP

Leverandøren skal påbegynne og gjennomføre arbeidet med å avhjelpe misligholdet uten ugrunnet opphold.

Det er et mål for avhjelpen at ytelsen skal oppfylle de avtalte krav og spesifikasjoner, og at leveransen skal fungere som avtalt. Avhjelp kan for eksempel skje ved utbedring, omlevering eller tilleggslevering.

I den utstrekning avhjelp ikke ytes, kan Kunden kreve forholdsmessig prisavslag eller heve avtalen gitt at vilkårene for dette i punkt 11.5.3 eller 11.5.4 er oppfylt.

Hvis Leverandøren ikke har avhjulpet misligholdet innen forutsatt eller avtalt tidsfrist, eller dersom vilkårene for heving foreligger, skal Leverandøren dekke Kundens utgifter ved avhjelp fra tredjepart. Kunden kan likevel ikke la tredjepart avhjelpe mangelen før eventuell tilleggsfrist er utløpt.

Kunden skal varsle Leverandøren skriftlig før Kunden engasjerer tredjepart.

11.5 SANKSJONER VED MISLIGHOLD

11.5.1 Tilbakehold av betaling

Ved mislighold kan Kunden holde betalingen tilbake, men ikke åpenbart mer enn det som er nødvendig for å sikre Kundens krav som følge av misligholdet.

11.5.2 Dagbot ved forsinkelse

Bli ikke avtalt tidspunkt for godkjenning av detaljspesifikasjon, løsning klar for akseptansetest, akseptansetest godkjent, leveringsdag eller annen frist som partene i bilag 4 har knyttet dagbøter til, overholdt, og det ikke skyldes force majeure eller Kundens forhold, foreligger en forsinkelse fra Leverandørens side som gir grunnlag for dagbot.

Dersom Leverandøren er forsinket til milepælen godkjenning av detaljspesifikasjon eller senere milepæler som partene har knyttet dagbøter til, så forskyves de senere frister tilsvarende det antall kalenderdager dagboten har løpt. Dersom Leverandøren gjennom forsering oppnår å levere milepælen *løsning klar for akseptansetest* til opprinnelig avtalt tid, bortfaller tidligere påløpte dagbøter.

Dagboten påløper automatisk. Dagboten utgjør 0,15 % av samlet vederlag for leveransen (kontraktssummen) ekskl. merverdiavgift for hver kalenderdag forsinkelsen varer, men begrenset til maksimalt 100 (hundre) kalenderdager. Hvis forsinkelsen gjelder en delleveranse, skal dagboten utgjøre 0,15 % av samlet vederlag (ekskl. merverdiavgift) for den aktuelle delleveransen for hver kalenderdag forsinkelsen varer, men begrenset til maksimalt 100 (hundre) kalenderdager. Hvis det ikke er oppgitt noen pris for delleveransen i bilag 7,

skal dagboten beregnes av delleveransens relative andel av vederlaget for den samlede leveransen. For den siste helhetlige akseptansetesten skal dagboten beregnes av samlet vederlag for leveransen. Summen av tidligere påløpt dagbot for delleveransene og den helhetlige akseptansetesten kan ikke overstige 15 % av samlet vederlag for leveransen.

Andre dagbotsatser, annet beregningsgrunnlag og annen løpetid for dagboten kan avtales i bilag 4. Med mindre annet fremgår eksplisitt i bilag 4, skal samlede dagbøter ikke overstige 15 % av samlet vederlag for leveransen.

Så lenge dagboten løper, kan Kunden ikke heve avtalen. Denne tidsbegrensningen gjelder imidlertid ikke hvis Leverandøren, eller noen denne svarer for, har gjort seg skyldig i forsett eller grov uaktsomhet.

Hvis bare en del av den avtalte ytelsen er forsinket, kan Leverandøren kreve en nedsettelse av dagboten som står i forhold til Kundens mulighet til å nyttiggjøre seg den del av ytelsen som er levert.

11.5.3 Prisavslag

Hvis det tross gjentatte forsøk ikke har lyktes Leverandøren å avhjelpe en mangel, kan Kunden kreve forholdsmessig avslag i kontraktssummen. Prisavslag er kompensasjon for redusert verdi av det leverte, og er uavhengig av eventuell erstatning.

11.5.4 Heving

Dersom det foreligger vesentlig mislighold, kan Kunden etter å ha gitt Leverandøren skriftlig varsel og rimelig frist til å bringe forholdet i orden, heve hele eller deler av avtalen med øyeblikkelig virkning.

Kunden kan heve hele eller deler av avtalen med øyeblikkelig virkning hvis ytelsen er vesentlig forsinket. Vesentlig forsinkelse foreligger når levering ikke er skjedd når maksimal dagbot er nådd, eller etter utløpet av en tilleggsfrist hvis den utløper senere.

Kunden kan heve avtalen for en delleveranse når dagbotperioden for den aktuelle delleveransen er utløpt. Hvis forsinkelsen er av en slik art at leveransen som helhet må anses vesentlig forsinket, f.eks. fordi det som allerede er levert eller senere skal leveres, ikke kan benyttes uten det som er omfattet av hevingsretten, kan Kunden heve med virkning for hele leveransen.

11.5.5 Erstatning

Kunden kan kreve erstattet ethvert direkte tap, herunder merkostnader Kunden får ved dekningskjøp, tap som skyldes merarbeid og andre direkte kostnader i forbindelse med forsinkelse, mangel eller annet mislighold iht. punkt 11.1, med mindre Leverandøren godtgjør at misligholdet eller årsaken til misligholdet ikke skyldes Leverandøren.

Dagbøter kommer til fradrag i eventuell erstatning for samme forsinkelse.

11.5.6 Erstatningsbegrensning

Erstatning for indirekte tap kan ikke kreves. Indirekte tap omfatter, men er ikke begrenset til, tapt fortjeneste av enhver art, tapte besparelser, tap av data og krav fra tredjeparter med unntak av idømt erstatningsansvar i henhold til punkt 13.4.

Samlet erstatning i avtaleperioden er begrenset til et beløp som tilsvarer kontraktssummen eksklusiv merverdiavgift. Samlet erstatning i spesifikasjonsfasen er begrenset til et beløp som tilsvarer vederlaget for spesifikasjonsfasen.

Har Leverandøren eller noen denne svarer for utvist grov uaktsomhet eller forsett, gjelder ikke de nevnte erstatningsbegrensningene.

12. KUNDENS MISLIGHOLD

12.1 HVA SOM ANSES SOM MISLIGHOLD

Det foreligger mislighold fra Kundens side hvis Kunden ikke oppfyller sine plikter etter avtalen.

Det foreligger likevel ikke mislighold hvis situasjonen skyldes Leverandørens forhold, eller forhold som anses som force majeure.

Leverandøren skal reklamere uten ugrunnet opphold etter at misligholdet er oppdaget eller burde vært oppdaget.

12.2 VARSLINGSPLIKT

Hvis Kunden ikke kan overholde sine plikter etter avtalen, herunder frister, skal Kunden så raskt som mulig gi Leverandøren skriftlig varsel om dette. Varselet skal angi årsak til problemet og så vidt mulig angi når Kunden igjen kan overholde avtalt plikt.

12.3 BEGRENSNING I LEVERANDØRENS TILBAKEHOLDSRETT

Leverandøren kan ikke holde tilbake ytelser som følge av Kundens mislighold, med mindre misligholdet er vesentlig, jf. punkt 12.4.

12.4 HEVING

Ved betalingsmislighold kan Leverandøren heve avtalen dersom Kunden ikke har gjort opp forfalt vederlag innen 60 (seksti) kalenderdager etter at Kunden har mottatt Leverandørens skriftlige varsel i henhold til punkt 8.4.

Ved annet vesentlig mislighold kan Leverandøren sende Kunden et skriftlig varsel om at avtalen vil bli hevet hvis Kunden ikke innen 60 (seksti) kalenderdager etter at Kunden mottok

varselet, har avsluttet eller utbedret misligholdet. Heving kan ikke skje hvis Kunden kommer ut av misligholdssituasjonen før fristens utløp.

12.5 ERSTATNING

Leverandøren kan kreve erstattet ethvert direkte tap som følger av mislighold iht. punkt 12.1, med mindre Kunden godtgjør at misligholdet eller årsaken til misligholdet ikke skyldes Kunden. Hvis Kunden er forsinket med oppfyllelsen av sine plikter etter avtalen, og dette medfører at Leverandøren bruker mer tid på å gjennomføre sin del av leveransen, har Leverandøren krav på justering av det avtalte vederlaget tilsvarende det antall timer som Leverandøren har blitt påført i merarbeid som følge av Kundens mislighold.

Avtalens bestemmelse om erstatningsbegrensning i punkt 11.5.6 gjelder tilsvarende.

13. KRENKELSE AV ANDRES IMMATERIELLE RETTIGHETER (RETTSMANGEL)

13.1 PARTENES RISIKO OG ANSVAR FOR RETTSMANGEL

Hver av partene har risikoen og ansvaret for at deres ytelser ikke krenker tredjeparters opphavsrett eller andre immaterielle rettigheter. Hvis ytelsen medfører slik krenkelse, foreligger en rettsmangel.

13.2 KRAV FRA TREDJEPART

Hvis en tredjepart gjør gjeldende mot en av partene at ytelsen medfører rettsmangel, skal den andre parten informeres skriftlig snarest mulig.

Den ansvarlige parten skal for egen regning håndtere kravet. Den andre parten skal i rimelig utstrekning bistå parten med dette.

En part skal påbegynne og gjennomføre arbeidet med å avhjelpe rettsmangler uten ugrunnet opphold ved

- a) å sørge for at den andre parten kan bruke ytelsen som før, uten å krenke tredjeparts rettigheter, eller
- b) å levere annen tilsvarende ytelse som ikke krenker andres rettigheter

Hvis rettsmangelen ikke lar seg løse som angitt i tredje avsnitt, skal Kunden stanse videre bruk av løsningen og slette den aktuelle programvarekomponenten.

13.3 HEVING

En rettsmangel som ikke blir avhjulpet, og som er av en slik art at den har vesentlig betydning for den annen part, gir den rammede parten rett til å heve avtalen.

13.4 ERSTATNING AV TAP SOM FØLGE AV RETTSMANGEL

En part kan kreve erstattet fullt ut idømt erstatningsansvar overfor tredjepart og eventuelle saksomkostninger, herunder partens egne kostnader til håndtering av saken, som skyldes rettsmangel. I tillegg kan parten kreve erstatning for annet tap i henhold til bestemmelsene i punkt 11.5.5, 11.5.6 og 12.5.

14. HEVINGSOPPGJØR

Ved heving får Kunden slike rettigheter som angitt i kapittel 10 til det som er utarbeidet eller gjort tilgjengelig for Kunden, og Kunden skal betale avtalt vederlag for ytelser som var prestert før hevingstidspunktet med fradrag av prisavslag i henhold til punkt 11.5.3. Punkt 2.6.4 om overlevering av materiale gjelder tilsvarende.

Hvis det som er prestert frem til hevingstidspunktet, er av en slik art at Kunden har lite eller ingen nytte av det presterte på hevingstidspunktet og ikke med rimelighet kan forventes å få leveransen ferdigstilt med bistand fra en annen leverandør, kan Kunden i forbindelse med heving velge å kreve tilbakebetalt det vederlag som Leverandøren har mottatt under avtalen, med tillegg av renter, tilsvarende NIBOR pluss 1 (en) prosent, fra det tidspunkt betaling er skjedd. I så fall kommer kapittel 10 ikke til anvendelse.

Ved opphør av Kundens rettigheter til det som er gjort tilgjengelig for Kunden, og hvis Leverandøren krever det, skal utstyr og programvare og alt annet materiale i elektronisk eller annen form, uansett medium, leveres tilbake eller slettes eller makuleres på forsvarlig måte. Leverandøren kan be om bekreftelse fra en uhildet revisor på at det er gjort. Skyldes hevingen Kundens mislighold, dekkes revisorens honorar av Kunden, ellers dekkes det av Leverandøren.

15. ØVRIGE BESTEMMELSER

15.1 RISIKO

Risikoen for skade som skjer på utstyr og leverte programeksemplarer mv. på grunn av en tilfeldig begivenhet, går over til Kunden på det tidspunkt de er fysisk overlevert til eller lastet ned hos Kunden. Det er Leverandørens ansvar å ha forsikring som dekker perioden frem til denne dagen.

Dersom leverte programeksemplarer går til grunne etter at risikoen er gått over på Kunden, har denne likevel rett til nye programeksemplarer mot å betale Leverandørens direkte kostnader i forbindelse med å skaffe slike.

15.2 FORSIKRINGER

Hvis Kunden er en offentlig virksomhet, står Kunden som selvassurandør. Hvis Kunden ikke står som selvassurandør, plikter Kunden å ha forsikringer som er tilstrekkelige til å dekke de

kravene fra Leverandøren som følger av Kundens risiko eller ansvar etter denne avtalen innenfor rammen av alminnelige forsikringsvilkår.

Leverandøren skal ha forsikringer som er tilstrekkelige til å dekke de kravene fra Kunden som følger av Leverandørens risiko eller ansvar etter denne avtalen innenfor rammen av alminnelige forsikringsvilkår. Denne forpliktelsen anses oppfylt dersom Leverandøren tegner ansvars- og risikoforsikring på vilkår som anses som ordinære innenfor norsk forsikringsvirksomhet.

Leverandøren skal på forespørsel fra Kunden redegjøre for, og dokumentere, de av Leverandørens forsikringer som er relevante for oppfyllelse av denne bestemmelsen.

15.3 OVERDRAGELSE AV RETTIGHETER OG PLIKTER

I den grad Kunden er en offentlig virksomhet, kan Kunden overdra sine rettigheter og plikter etter denne avtalen til annen offentlig virksomhet. Den virksomheten som får rettigheter og plikter overdratt, er berettiget til tilsvarende vilkår, såfremt avtalens rettigheter og plikter overdras samlet.

Leverandøren kan bare overdra sine rettigheter og plikter etter avtalen med skriftlig samtykke fra Kunden. Dette gjelder også hvis Leverandøren deles i flere selskaper, eller hvis overdragelsen skjer til et datterselskap eller annet selskap i samme konsern, men ikke hvis Leverandøren slås sammen med et annet selskap. Samtykke kan ikke nektes uten saklig grunn.

Retten til overdragelse i avsnittet over gjelder kun hvis den nye leverandøren oppfyller de opprinnelige kvalifikasjonskravene, det ikke foretas andre vesentlige endringer i kontrakten og overdragelse ikke skjer for å omgå regelverket om offentlige anskaffelser.

Retten til vederlag etter denne avtalen kan fritt overdras. Slik overdragelse fritar ikke vedkommende part fra hans forpliktelse og ansvar.

15.4 KONKURS, AKKORD E.L.

Hvis det i forbindelse med Leverandørens virksomhet åpnes gjeldsforhandlinger, akkord eller konkurs, eller annen form for kreditorstyring gjør seg gjeldende, har Kunden rett til å heve avtalen med øyeblikkelig virkning, såfremt ikke annet følger av ufravikelig lov.

15.5 AKTSOMHET VED EKSPORT

Dersom produkter, inkludert reservedeler, programmer og teknologi som Leverandøren har levert, er underlagt krav om autorisasjon fra myndighetene i opprinnelsesland og/eller andre land, er Kunden ansvarlig for å innhente slike autorisasjoner ved eksport eller reeksport av produktene.

15.6 FORCE MAJEURE

Skulle det inntreffe en ekstraordinær situasjon som ligger utenfor partenes kontroll, som gjør det umulig å oppfylle plikter etter denne avtalen, og som etter norsk rett må regnes som force majeure, skal motparten varsles om dette så raskt som mulig. Den rammede parts forpliktelser suspenderes så lenge den ekstraordinære situasjonen varer. Den annen parts motytelse suspenderes i samme tidsrom.

Motparten kan i force majeure-situasjoner bare avslutte avtalen med den rammede parts samtykke, eller hvis situasjonen varer eller antas å ville vare lenger enn 90 (nitti) kalenderdager, regnet fra det tidspunkt situasjonen inntreffer, og da bare med 15 (femten) kalenderdagers varsel. Hver av partene dekker sine egne kostnader knyttet til avslutning av avtaleforholdet. Kunden betaler avtalt pris for den del av leveransen som var kontraktsmessig levert før avtalen ble avsluttet. Partene kan ikke rette andre krav mot hverandre som følge av avslutning av avtalen etter denne bestemmelse.

I forbindelse med force majeure-situasjoner har partene gjensidig informasjonsplikt overfor hverandre om alle forhold som må antas å være av betydning for den annen part. Slik informasjon skal gis så raskt som mulig.

16. TVISTER

16.1 RETTSVALG

Partenes rettigheter og plikter etter denne avtalen bestemmes i sin helhet av norsk rett.

16.2 FORHANDLINGER

Dersom det oppstår tvist mellom partene om tolkningen eller rettsvirkningene av avtalen, skal tvisten søkes løst ved forhandlinger.

Fører slike forhandlinger ikke frem innen 10 (ti) virkedager, eller en annen periode partene blir enige om, kan hver av partene forlange at tvisten blir behandlet enten ved hjelp av en uavhengig ekspert eller ved hjelp av mekling.

16.3 UAVHENGIG EKSPERT

Partene skal i forbindelse med inngåelsen av avtalen oppnevne en uavhengig ekspert som angis i bilag 6, med den kompetansen partene mener passer best i forhold til avtalen. Hvis dette ikke er gjort, kan partene bli enige om oppnevningen av en uavhengig ekspert på tvistetidspunktet.

Partene skal på forhånd velge enten

- a) å legge ekspertens forslag til løsning til grunn (bindende), eller
- b) å bruke ekspertens forslag som grunnlag for selv å komme frem til en løsning (rådgivende).

Den nærmere fremgangsmåten for arbeidet bestemmes av den uavhengige ekspert, i samråd med partene.

16.4 MEKLING

Dersom en tvist i tilknytning til denne avtalen ikke blir løst etter forhandlinger eller bruk av uavhengig ekspert, kan partene forsøke å løse tvisten ved mekling.

Mekling kan også benyttes uten forutgående bruk av uavhengig ekspert.

Partene kan velge å legge Den Norske Advokatforenings regler for mekling ved advokat til grunn, eventuelt modifisert slik partene ønsker. Det forutsettes at partene blir enige om en mekler med den kompetansen partene mener passer best i forhold til tvisten.

Den nærmere fremgangsmåten for meklingen bestemmes av meklerin, i samråd med partene.

16.5 FELLESREGLER FOR UAVHENGIG EKSPERT OG MEKLING

Uavhengig ekspert og/eller mekler skal ved utførelsen av sine oppdrag opptre upartisk og uavhengig. Før ekspert/meklerin påtar seg et oppdrag, skal vedkommende underrette partene om mulige omstendigheter som er egnet til å skape mistanke om mangler ved vedkommendes upartiskhet eller uavhengighet. Ekspert/meklerin skal gi partene slik underretning også mens oppdraget pågår, dersom partene ikke tidligere har fått disse opplysningene, eller omstendighetene er kommet til under oppdraget.

Når mekling innledes, skal ekspert/meklerin informere partene om grunnlaget for sitt vederlag. Dersom ikke annet er avtalt, skal hver av partene dekke sine egne kostnader og halvparten av ekspertens/meklerens kostnader. Ekspert/meklerin har rett til å kreve at partene betaler et tilstrekkelig forskudd til dekning for meklerens/ekspertens kostnader og vederlag, eller at partene stiller tilstrekkelig sikkerhet.

Oppdraget til uavhengig ekspert eller mekler avsluttes på én av følgende måter:

- a) ved et forslag til løsning fra ekspert i henhold til punkt 16.3 annet avsnitt
- b) ved et skriftlig forlik eller avtale mellom partene, basert på eksperts/meklers forslag til løsning
- c) ved at ekspert/meklerin meddeler partene at vedkommende ikke finner det hensiktsmessig å fortsette oppdraget, eller
- d) ved at en part meddeler ekspert/meklerin at parten ønsker å avslutte oppdraget

16.6 DOMSTOLS- ELLER VOLDGIFTSBEHANDLING

Dersom en tvist ikke blir løst ved forhandlinger, mekling eller uavhengig ekspert, kan hver av partene forlange tvisten avgjort med endelig virkning ved norske domstoler.

Kundens hjemting er vernet.

Partene kan alternativt avtale at tvisten blir avgjort med endelig virkning ved voldgift.